

T.C
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKOKUL DÖNEMİNDE ANNE BABA
TUTUMLARININ ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ
ESENLER İLÇESİ ÖRNEĞİ

AHMET OKUYUCU

TEZ DANIŞMANI
DOÇ.DR. MUSTAFA YEŞİLYURT

İSTANBUL

2017

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKOKUL DÖNEMİNDE ANNE BABA TUTUMLARININ
ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ ESENLER İLÇESİ ÖRNEĞİ

AHMET OKUYUCU
15734003

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 18.05.2017
Tezin Savunulduğu Tarih: 14.06.2017
Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

Unvan Ad Soyad

İmza

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Mustafa YEŞİLYURT

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Mustafa DOĞAN

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Ali GURBETOĞLU

İSTANBUL
TEMMUZ 2017

ÖZ

İLKOKUL DÖNEMİNDE ANNE BABA TUTUMLARININ ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ ESENLER İLÇESİ ÖRNEĞİ

Ahmet Okuyucu

Temmuz 2017

Bu çalışma, ilkokul öğrenciler arasında oluşan başarı farklılıklarının ana etmeninin ebeveyn tutumları olduğu savından yola çıkarak hazırlanmıştır. Başarı beklentisinin gerçekleşme sürecinde, öğrenciler arasında başarı farklılıklarının bulunması gayet doğal bir durumdur. Öğrenciler arasında doğuştan sahip olunan farklılıkların yanı sıra sosyo-ekonomik düzey, okul ortamı ve aile yapısı içerisinde maruz kalınan tutum türleri, bu başarı farklılıklarının oluşmasına sebep olabilir. Ekonomik şartlar ve sosyal yaşamın gayet kısıtlı olduğu köy ortamında yaşayan öğrenciler 2016, 2017 yıllarında yapılan ulusal sınavlarda Türkiye birincisi olarak maddi ve sosyal imkânları iyi olan öğrencilere göre daha başarılı olmuşlardır. Bu durum öğrenci başarısında olumlu anne baba tutumlarının diğer unsurlardan daha önemli olduğu fikrini desteklemektedir, çünkü aynı sonucu elde etmek amacı ile hareket eden olumlu ve olumsuz şartlara sahip öğrencilerin sahip oldukları ortak payda ebeveyn sahibi olmalarıdır. Ebeveyn tutumlarının öğrenci başarısı için ana unsur olduğu düşüncesinin sınanması amacı ile ilkokul çağındaki bulunan öğrencilere “Anne Baba Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Öğrencilerin ilkokul kademesinde kazandıkları eğitime bakış açısının ve çalışma ahlakının üst kademelere temel oluşturması ve ilkokul dönemi öğrencilerinin diğer kademelere göre daha edilgen olması bu çalışmada ilkokul öğrencilerinin tercih edilme sebebidir. Çalışma, öğrencilerin başarılilik durumlarının somutlaştırılması amacı ile sınav uygulamasının yapıldığı dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Not ortalamaları temel alınarak 192 öğrenci, başarılı ve başarısız olmak üzere iki gruba ayrılmış ve uzman görüşü ile hazırlanmış 3'lü likert tipi anne baba tutum ölçeği uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik ve geçerlilik sonuçları olumlu çıkmıştır. Daha sonra Mann Whitney U test analizleri sonucuna başvurulmuştur. Analiz sonuçları başarılı ve başarısız öğrenciler arasında anne baba tutumları yönünden farklılıklar olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Başarı, Anne Baba Tutumları

ABSTRACT

PARENT ATTITUDES AFFECTS ON STUDENTS SUCCESS IN PRIMARY SCHOOL PERIOD ESENLER DISTRICT EXAMPLE

Ahmet Okuyucu

July 2017

This study is based on the assumption that the major factor in the different levels of academic success among elementary school students is parental attitudes. It is a quite natural phenomenon that during the actualisation of success expectation processes there are differences in terms of success level among students. In addition to the inherent skills the socio-economic status, the school environment and the types of attitudes exposed in the family pattern may be the reasons of the differences at the success level of students. In 2016-2017 standardized national tests, students living in a village environment, where economic and social standards are really limited, ranked as more successful than the students whose economic and social statuses are higher. This situation supports the fact that positive parental attitudes over student achievement is more important than other variables, as having parents is the only common point among these students who on the one hand have the same goal, and on the other hand have different life conditions in terms of positivity and negativity. In order to test the idea that preliminary factor of student's success is the parental attitudes, "Parental Attitude Scale" was applied on elementary school students. For this study, elementary school students were preferred as the learning outcomes and gained competences of perception of education and work ethic at elementary school form the basis for following years of education, and as it is easier to shape elementary school students compared to the others. To reify, the study was applied on the 4th graders who are supposed to take tests. Based on their grade point averages, 192 students were divided into two groups as successful and unsuccessful. After that, 3-Point Likert type parental attitudes scale prepared with an expert opinion was implemented. The scale's results of validity and reliability were positive. Then, Mann Whitney U test results were performed. The results of the analysis indicated that in terms of parental attitudes there are some differences between the successful and unsuccessful students.

Keywords: Success, Parents Attitudes

ÖNSÖZ

İstanbul İli Esenler İlçesi Neyyir Turhan İlkokulu'nda sınıf öğretmenliği yapmaktayım. Mesleğim icabı ve Esenler İlçesinin kozmopolit bir ilçe olması sebebi ile ülkemizin birçok vilayetinden İstanbul'a yerleşmiş yüzlerce öğrenci ve veli ile tanışma fırsatım oldu. Çalıştığım kurumlarda karşılaştığım öğrencilerin sahip olduğu şartlar birbiri ile ne kadar benzer olsa da birbirleri arasında büyük başarı farklılıklarının olduğuna şahit oldum. Bu durum öğrenci başarısında en büyük etkenin anne baba olduğu kanısının bende oluşmasını sağladı. Buradan hareketle anne ve babanın, okul, okul ortamı ve öğretmenden daha önemli olduğu savı ile bu tez çalışmasını yapmaya karar verdim. Yapılan çalışmada bölümler halinde aile tutumları ile öğrenci başarısı ile ilişik unsurları tanımlamakla beraber, uzman görüşü ile hazırlanmış ölçeği, İstanbul Esenler İlçesinde belirlediğim bir okulun dördüncü sınıf öğrencileri arasından başarı durumlarına göre seçilen öğrencilere uyguladım. Anne baba tutumlarındaki farklılıkların çocuğun başarısı ile ilintili olup olmadığını tespit etmeye çalıştım. Uygulanan ölçek ile anne baba tutum ve davranışlarının başarılı öğrencilerin, başarısız öğrencilere göre daha olumlu etkilenmiş olduğu sonucuna ulaştım. Çalışma süresince desteklerini benden esirgemeyen tez danışmanın Doç. Dr. Mustafa YEŞİLYURT Beyefendiye de buradan şükranlarımı sunarım.

İstanbul; Temmuz, 2017

Ahmet OKUYUCU

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
1.GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Önemi.....	2
1.3 Araştırmanın Amacı.....	3
1.4 Araştırmanın Soruları.....	3
1.5 Sınırlılıklar.....	4
1.6 Tanımlar.....	4
2.LİTERATÜR TARAMASI.....	6
2.1 Öğrenci Nedir?.....	7
2.1.1 Öğrencinin Fiziki İhtiyaçları.....	8
2.1.2 Öğrencinin Duygusal İhtiyaçları.....	10
2.2 Anne Baba Tutumları.....	11
2.2.1 Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu.....	11
2.2.2 Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu.....	11
2.2.3 İlgisiz Anne Baba Tutumları.....	11
2.2.4 Reddedici Anne Baba Tutumu.....	12
2.2.5 Tutarsız Anne Baba Tutumu.....	12
2.2.6 Baskıcı Anne Baba Tutumu.....	12
2.2.7 Demokratik Anne Baba Tutumu.....	12
2.3 Anne Baba Tutumlarının İçinde Barındırdığı Davranış Türleri.....	13
2.3.1 Şiddet.....	13
2.3.2 Baskı.....	14
2.3.3 Ceza.....	14
2.3.4 Pekiştirme.....	15
2.3.5 Çalışma Ortamı ve Dikkat.....	16
2.3.6 Rol Modellik.....	16
2.3.7 Sevgi.....	17
2.3.8 Öğrencinin Kişilik Gelişiminin Desteklenmesi.....	18
2.3.9 Sorumluluk Verme.....	19
3.YÖNTEM.....	20
3.1 Araştırma Modeli.....	20
3.2 Evren ve Örneklem.....	20
3.3 Veri Toplama Aracı.....	21

3.3.1 Aile Tutum Ölçeği (Anne Ölçeği).....	22
3.3.2 Aile Tutum Ölçeği (Baba Ölçeği).....	22
3.4 Verilerin Toplanması.....	23
3.5 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	23
4. BULGULAR.....	24
4.1 Anne Baba Tutumlarının Değerlendirilmesi.....	24
4.2 Ölçek de Bazı Özel Durumları Gösteren Sorulara Ait Sonuçlar.....	26
5.TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
5.1 Tartışma ve Sonuç.....	41
5.2 Öneriler.....	47
5.2.1 Araştırmacılar İçin Öneriler	47
KAYNAKLAR.....	48
EKLER.....	51
ÖZGEÇMİŞ.....	52

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No:

Tablo 1 : Araştırmayı Oluşturan Örneklem İlişkin Tablo	21
Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğrenci Değerleri Tablosu.....	24
Tablo 3: Aile Tutum Ölçeğinden Alınan Puanlar Tablosu.....	25
Tablo 4: Toplam Puanların Ebeveynlere Göre Karşılaştırılma Tablosu.....	25
Tablo 5: Başarılı Öğrenci Puanlarının Ebeveyn Karşılaştırılma Tablosu.....	25
Tablo 6: Başarısız Öğrenci Puanlarının Ebeveyn Karşılaştırılma Tablosu.....	26
Tablo 7: Okulda Elde Edilen Başarının Takdir Edilmesi.....	26
Tablo 8: Evde Çalışmam İçin Bana Baskı Uygular.....	27
Tablo 9: Sorduğum Sorulara Cevap Verir.....	28
Tablo 10: Evde Bana Şiddet Uygular.....	29
Tablo 11: Evde Çalışma Yapmam İçin Gerekli Ortamı Sağlar.....	30
Tablo 12: Her Zaman Onun Aldığı Kararlara Uymamı İster.....	31
Tablo 13: Benimle Beraber Kitap Okur.....	31
Tablo 14: Kazandığım Başarıları Ödüllendirir.....	32
Tablo 15: Ders Çalışıp Çalışmadığımı Sürekli Kontrol Eder	33
Tablo 16: Kendi Aldığım Kararlara Saygı Gösterir.....	34
Tablo 17: Kitap Okumamı İster	35
Tablo 18: Nedenlerini Bile Bilmediğim Cezalar Verir.....	36
Tablo 19: Evde Bana Çeşitli Görevler Verir.....	36
Tablo 20: Yüksek Not İçin Baskı Yapar ve Bu Sebeple Bazen Heyecanlanırım.....	37
Tablo 21: Fikrimi Rahatça İfade Edebilmeme İzin Verir.....	38
Tablo 22: Beni Sever ve Bu Sevgiyi Bana Hissettirir.....	39

1. GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Türkiye gelişmekte olan bir ülkedir. Toplumların ve ülkelerin gelişiminde eğitimin rolü büyüktür. Eğitim gelişmiş ya da az gelişmiş bütün toplumlar için önemlidir (Açıkgöz, 1989, 40). Eğitim hayati önem taşıyan sosyal bir hizmet olmanın yanında toplumlar için iyi bir yatırımdır (Brembeck, 1966, 31). Medeniyetlere en parlak dönemlerini yaşatan ve daha sonra tarih sahnesinden silinmelerine neden olan unsur büyük ölçüde eğitim olmuştur. Eğitim de medeniyetlerin gelişme ve devamlılığı sürdürme gayesi sonucu somut ihtiyaçlardan doğmuştur.

Eğitim ve öğretimin paydaşları; öğrenciler, öğretmenler, okul yöneticileri, eğitim bakanlığı ve velilerdir (UKAM, 2013). Ülkemizde 26522 ilkokul bulunmakta ve bu okullarda 5360703 ilkokul öğrencisi ile 302961 öğretmen eğitime devam etmektedir (TÜİK, 2016). Bu tabloya göre birçok ülke nüfusundan daha fazla sayıda birey ilkokul eğitimi almaktadır. Bu durum çok kapsamlı örgütlülük ve planlama gerektirmektedir. Eğitim planlaması, ortaya çıkabilecek seçenekleri araştırmak, sistemin hedef ve sorumluluklarını belirlemek, sorunların bazılarına dikkat çekmek ve bu sorunlara çözüm üretme işidir (Adem, 1981,13). İlkokullarda sınıf içerisindeki öğrenci sayıları, yaşanan bölgenin demografik yapısı ve gelir düzeyi değişiklik gösterse de ülke genelinde okullar aynı idari kurallar ve aynı müfredat ile hareket etmektedirler. Yani ülkenin doğusunda okuyan öğrenci ile batısında okuyan öğrenci, sınıfta aynı konuları aynı kitaplar vasıtası ile öğrenmektedir.

Öğrenme ortamında kendine has oluşan durumlar ve geçmişte olan olay ve olgular, bu ortamda bulunanların geleceğe dönük hedeflerinde ve ihtiyaçlarını giderebilmek için aradıkları bilgileri bulma gayretlerinde yönlendirici role sahiptir (Lorsbach, 1999). Okulların bulunduğu bölgedeki kültür farklılığı, öğretmenlerin yaklaşım farklılıkları ve gösterdiği vicdani tutum, sınıfın kalabalık olması, imkân kısıtlılığı gibi öğrenciyi etkileyecek fiziki ve sosyal etmenler şüphesiz her yerde karşılaşılabilecek durumlardır. Sözgelimi 60 kişilik sınıfta okuyan öğrencinin 20 kişilik sınıfta okuyan öğrenciden,

ailesinin gelir düzeyi kötü olan öğrencinin gelir düzeyi iyi olan öğrenciden, öğretmeni ilgisiz olan öğrencinin öğretmenin ilgili olduğu öğrenciden daha başarılı olabileceği görülen bir durumdur. Olumlu koşullara sahip olan öğrencinin tek açıdan bakıldığında olumsuz şartlardaki öğrenciden daha başarılı olması beklenir. Fakat bu durumun istisnası ile yani olumsuz şart ve koşullar içerisinde bulunmasına rağmen başarılı öğrencilerle karşılaşılabilmesi, bazı öğrencilerin içinde bulundukları şartları aşarak başarılı olabileceği sonucunu çıkarmaktadır. Bu yönden bakıldığında var olan ortamlarda gerçekleşen yaşantı ve deneyimlerin araştırmaya değer olduğu anlaşılmaktadır.

Bu araştırma kapsamında ilkokul eğitimi gören öğrencilerin eğitim başarısının, çalışma gayret ve ahlakının, sosyal ortama adaptasyonunun ana etmeni olarak ebeveyn etkisi olduğu düşünülmüş ve bu durum araştırmaya değer görülmüştür. Bu düşüncenin oluşmasının ana nedeni olarak da bahsedildiği üzere aynı ortamda bulunan, aynı şartlara sahip öğrenciler arasında öğrenme farklılıklarının, davranış ve duyuşsal olarak başarı ve başarısızlık durumlarının görülmesidir.

1.2 Araştırmanın Önemi

Birey için formal öğrenim ilkokula gittiği gün başlar. Bu öğrenme işi iç ve dış etmenlere kapalı değildir. Bu etmenler pekiştireç görevi görebildiği gibi öğrencilerin öğrenmelerine ket vurabilmekte, öğrencinin dikkatini dağıtarak odaklanmasını etkileyebilmektedir. Öğretmen, sınıf arkadaşları, okul ortamı, maddi imkânların boyutu ve anne baba, öğrenci için dış etmenlerdir. Bu saydığımız olguların öğrencide oluşturduğu hissiyat ise iç etmenler olarak adlandırılır.

Bu araştırma ile eğitim ortamındaki maddi, fiziki ve sosyal anlamda olumsuzluklara sahip olmasına rağmen başarılı olabilen öğrencilerden yola çıkarak anne baba tutumlarının öğrencinin başarısında belirleyici olduğu savı doğrulanmaya çalışılacaktır. Öğrenci başarısızlığında ana etmenin ne olduğunun tespiti ve belirlenen problemlerin tedavisi, öğrenciler için öğrenme ve ahlaki edinimleri kazanma işini daha kolay hale getirecektir.

1.3 Araştırmanın Amacı

İlkokul, öğrencilerin eğitim ve eğitim hayatı ile ilgili geliştirecekleri davranış ve düşüncelerin temelini atıldığı kademedir. Aile ortamından ayrılarak tamamen yeni bir ortama giren öğrenci, içinde bulunduğu dönem itibari ile daha edilegendir. Bu yapı içerisinde öğrencinin edineceği olumlu davranış ve düşüncelerde dış etmenler; okul, okul ortamı, sosyal çevre ve ailedir. Öğrenciden geliştirilmesi beklenen olumlu tutumlarda ana etkileyenin ne olduğunun tespiti ve bu ana unsurda bulunacak kusurların giderilmesi ile her öğrencinin kapasitesi dâhilinde başarılı olması sağlanabilecektir. İlkokul döneminde kazandırılmış doğru tutumların sonucu, ekonomik yetersizlikler ve kısıtlı sosyal ortamlar içerisinde bulunan öğrenciler YGS, TEOG gibi ulusal sınavlarda Türkiye birincisi olmaktadır. Bu öğrencilerin olumlu şartlar içerisinde eğitime devam eden öğrenciler ile tek ortak paydaları, ebeveyn sahibi olmalarıdır. Bu durum, yeterli ve yetersiz şartlarda eğitime devam eden öğrenciler arasında başarının ana belirleyicisinin ebeveyn tutum ve yaklaşımları olduğu düşüncesini oluşturmaktadır. Araştırmada Türkiye'nin birçok vilayetinden İstanbul Esenler İlçesine yerleşmiş orta-alt ve alt sınıf velilerin öğrencilerine, anne ve babalarının tutumları sorulmuştur. Yakın gelir seviyelerine sahip farklı kültürlerden velilere ulaşmak amacı ile Esenler ilçesi tercih edilmiştir. “Anne Baba Tutum Ölçeği” uygulanarak başarılı öğrencilerin anne babaları tarafından başarısız öğrencilere göre daha olumlu tutumlarla yetiştirildikleri savının doğruluğunun tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

1.4 Araştırmanın Soruları

Bu araştırmada;”Okullarda sınav sonuçlarına göre başarılı ve başarısız olan öğrenciler arasında anne baba tutumları yönünden farklılık var mıdır?“sorusunun cevabına ulaşabilmek için aşağıda bulunan ana değişkenler paralelinde hazırlanan ölçek, öğrencilere uygulanmış ve anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir:

- Öğrenci aile ortamında eğitsel açıdan yeteri kadar pekiştiriliyor mu, anne baba arasında tutarlılık var mı?
- Öğrencinin başarılı olabilmesi için ev ortamında gerekli tedbirler alınıyor mu?
- Öğrencinin kişilik gelişimi için anne baba doğru davranışları sergiliyor mu ve anne baba arasında tutarlılık var mı?

- Öğrenci psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kalıyor mu?
- Anne baba öğrenciye doğru örnek teşkil ediyor mu?

1.5 Sınırlılıklar

- Araştırma örneklemini İstanbul Esenlerde bulunan bir ilkokulun 4. sınıf öğrencileri toplamı içerisinde seçilmiş 200 öğrenci ile sınırlıdır,
- Ölçek 2015-2016 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır,
- Araştırma kullanılan ölçek ile sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Öğrenci: İlkokul kademesinde eğitimine devam eden, edilgen olması sebebi ile düşünce ve davranışları dış etmenler etkisi ile şekillenen ve gerçekleşecek olumlu düşünce ve davranış değişikliği sonucu başarılı olması beklenen birey.

Anne Baba: öğrenci dünyaya getiren ve öğrenci yetiştirme özelliği gösteren grup (MacIver, 1965). Kan bağı ile karakterize edilen, birbirleri ile akraba olan bir grup insan (Duncan, 1970).

Tutum: Tutum, fikir ya da objelere pozitif yaklaşım veya negatif geri durma olarak adlandırılabilir (Trawers, 1982). Organizasyonu tecrübe ile yapılan, karşı olarak geliştiği bütün durum ve obje varlığında harekete geçen, olumlu ve olumsuz tepki türleri için hazır olma ya da hazırlanma, tutumun temel özellikleri olarak ifade edilebilir (Anderson, 1988, 421). Öğrencide gelişecek düşünce ve davranışlara temel olan, anne baba tarafından sergilenen olumlu ya da olumsuz davranışlar.

Pekiştireç: Bireyde istendik davranış oluşturmaya ya da oluşan davranışı kalıcı hale getirmeye yarayan ödül ve ceza özelliği olan uyarıcılardır (Ülgen, 1995, 16). Bir tepkinin meydana gelme olasılığını ya da tekrarlanma aralığını arttıran her türlü uyaran pekiştireçtir (Budak, 2003, 597). Anne baba tarafından öğrenciye başarının gerçekleştirilmesi için verilmesi gereken dönütler.

Başarı: Başarma işi, muvaffakiyet (TDK, 2017). Olumlu anne baba tutumları ile yetiştirilen öğrencinin geliştireceği olumlu davranış ve düşüncelerin sonucu kazanması beklenen olumlu sonuçlar.

Şiddet: Anne babanın istedikleri davranışın gösterilmesi amacı ile öğrenciye yönelik uyguladığı fiziki ya da psikolojik olumsuz davranış türü.

Çalışma Ortamı: Dikkat süresi kısa olan ilkokul çağı öğrencileri için gerekli hassasiyetlerin gözetilerek hazırlanması zorunlu olan ortam.

2.LİTERATÜR TARAMASI

Devlet, insanların bir araya gelmesi ile oluşan bir mekanizmadır. İnsan sayısının çoğalması ile toplumun ihtiyaçları hem artmakta hem de çeşitlenmektedir. Bu sebeple toplumlar bu ihtiyaçların giderilmesi için kendisine mensup bireyleri belli bir eğitime tabi tutmaktadır. Eğitim başladığı andan itibaren bireyi genelden özele doğru bir hedefe götürmektedir. İlkokul döneminde başlayan ve yıllar sürecektir eğitim süreci sonunda birey belli bir statü ve maaş elde eder. Statünün toplum nezdinde yüksekliği ya da kazanılan paranın miktarı doğrultusunda birey başarılı sayılmaktadır.

Başarılı olması beklenen birey, eğitim hayatı içerisinde öğrenci olarak adlandırılmaktadır. Öğrenci, hayatı boyunca farklı evrelerden geçmekte ve içinde bulunduğu dönemlere göre farklı özellikler göstermektedir. Öğrencinin edilgenlik düzeyine göre etkilenme oranı artmakta ve tüm etmenler ile bir kişilik, benlik öğrencinin kendisi tarafından geliştirilir. Geliştirilen kişilik özellikleri doğrultusunda da öğrenci karşılaştığı durumlara reaksiyonlar gösterir. Aynı durum öğrencinin eğitim hayatı içinde geçerlidir. Öğrenci tarafından eğitim hayatında karşılaşılan durumlara gösterilen tepkiler ve öğrencinin eğitime karşı geliştirdiği bakış açısı doğrultusunda ki uygulamaları sonucu öğrenci başarılar elde etmekte ya da başarısız sayılmaktadır.

Eğitim ile ilgili öğrenci tarafından oluşturulan düşünce yapısı ve reaksiyon türleri, iç ve dış etmenlerin etkileri ile şekillenmektedir. Öğrencilerin edilgenlik durumları alt kademelerde daha fazladır ve öğrencilerin düşünce yapısı büyük oranda anne ve baba tutumları doğrultusunda şekillenir. Her anne baba bilinçli ya da bilinçsiz şekilde bazı tutumları benimsemektedir. Benimsenen bu tutum çerçevesinde bazen öğrencilerine şiddet uygulayabilmekte, öğrencinin kişilik gelişiminde kritik öneme sahip davranışları ihmal etmekte, öğrenciye doğru pekiştireç vermemekte veya öğrencinin başarılı olması için gerekli ihtiyaçları karşılamamaktadırlar. Bunun yanı sıra öğrencinin içinde bulunduğu dönemin ne kadar önemli olduğu bilincinde olan anne babalar, daha olumlu davranışlar ve tutumlar benimseyerek öğrenciye yaklaşmaktadır.

Şüphesiz olumlu ve olumsuz tutumlar ile yetiştirilen öğrenciler arasında anne babanın etkisi göz önünde bulundurulduğunda farklı düşünce ve davranışlar gelişmektedir. Bu gelişimin sonucunda verilen tepkimeler sonucu elde edilen durumlara bakılarak da öğrenci başarılı ya da başarısız diye sınıflandırılmaktadır. Bu çerçevede anne baba tarafından benimsenebilen tutum türleri, benimsenen tutumların parçası olan davranış ve uygulamaların açıklamalarına değinilmeye çalışılacaktır.

Bunun yanında tez bankası üzerinde yapılan literatür taramasında “anne baba tutumlarının öğrencinin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarısına etkisi” ile “lise öğrencilerinin anne baba tutumlarının öğrencilerin sosyal problem çözme ve depresyon düzeylerine etkisinin incelenmesi” adı altında iki çalışma bulunmuştur. Fakat anne baba tutumlarının ilkokul çağı öğrencilerinin başarısına etkisi konusunda yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır.

2.1 Öğrenci Nedir?

Birey için öğrenme anne karnında başlayarak öleceği güne kadar devam eder. Bu süreç içerisinde birey formal ve informal eğitime tabi olur. Aile ortamından ayrılarak eğitim almak için gidilen ilkokuldan itibaren formal eğitimini sonlandırdığı güne kadar ki süreci kapsayan zaman diliminde birey öğrenci olarak nitelenir. Öğrenci aldığı eğitim sürecinde genelden özele doğru bir eğitime tabi tutularak kabiliyetleri ve tercihleri yönünde profesyonelleşir.

Bu süreç içerisinde eğitimin ilk başladığı ilkokul dönemi, öğrenci için geliştirilecek birçok özellik için kritik dönemdir. Çünkü çocukluk döneminde yaşananların yetişkinlik dönemini etkilediği bilimsel verilerle ortaya konmuştur. İnsan doğum ile ölüm arasındaki zamanı çocukluk, ergenlik, erişkinlik ve yaşlılık olmak üzere belirli dönemler içinde yaşar. Bu evreleri birbirinden keskin bir şekilde ayırmak mümkün değildir. Her dönemin kendisinden bir önceki dönemden etkilendiği savunulur. Dönemler arasında geçiş sadece fiziksel değil aynı zamanda sosyal, kültürel ve duygusal pek çok faktör etkisi gerçekleşen bir oluşma ve gelişme olarak ortaya çıkar (Dündar, 1995, 32).

Her dönemin bir önceki dönemden etkilendiği gerçeği, kusurlu ve eksik gelişimlerin olduğu dönemden bir üst döneme geçişler sağlıklı ve geçilen dönemin temelleri

sağlam olmayacaktır. Bunun yanı sıra eğitim hayatının başlangıcından itibaren olumlu tutum ve dönütlerle karşılaşan öğrenci için dönemler arası geçiş daha rahat olacağı gibi geçilen yeni dönemde başarı daha kolay elde edilebilecektir. Öğrenciye etki edecek olumlu durumların ya da olumsuzlukların en önemli sorumluları anne babalardır. Buradan hareketle olumlu ya da olumsuz davranışlar ile karşılaşma ihtimali olan, bu tutum ve davranışlardan etkilenen ve bunun sonucu geliştirdiği benlik ve düşünceler ile hareket ederek belli sonuçlar elde eden formal eğitime tabi bireyler öğrenci olarak adlandırılmaktadır.

2.1.1 Öğrencinin Fiziki İhtiyaçları

Öğrencinin fiziki ihtiyaçları beslenme, barınma, giyinme, solunum, uyku ve dinlenme, temizlik, boşaltma, vücut ısısı ve tehlikelerden korunma başlıkları altında sıralanabilir. Beslenme bireyin varlığını devam ettirebilmesi ve sağlığını koruyabilmesi için vazgeçilmez bir gereksinimdir. Bu besin ihtiyacı bireyin günlük yaşam tarzına göre değişir. Bazı hastalık durumları ya da tedbir amaçlı uygulamalar ve izlenilen plan sebebi ile besin alım şekil ve ihtiyaçları değişebilir. Bazı durumlarda belli besinlerin tüketilmesi yasaklanabilir. Normal koşullarda öğrencilerin fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini sağlıklı şekilde sürdürmeleri ve tamamlayabilmeleri için dengeli ve düzenli beslenmeleri gerekmektedir.

Barınma her canlının temel haklarından biridir. İnsan korunmaya ihtiyaç duyar. Beslenme ihtiyacını gideren birey barınma ihtiyacına yönelir. Barınma işi içinde bulunulan coğrafya, iklim, kültür ve ihtiyaçlara göre değişkenlik gösterir. Öğrenci için barınma ihtiyacının giderilmesi sadece fiziksel olarak bir mekânda bulunması demek değildir. Öğrenci için barınma ihtiyacı, kendisini güvende hissedebilmek gibi duygusal bir anlam da taşır. Aile ile bir arada olmak, aynı zamanda diğer insanlarla da iletişim içinde olmayı sağlar.

Giyinme; insanı diğer canlılardan ayıran bir özelliktir. Giyinmede birinci amaç insanın bedenini doğa şartlarından koruma ihtiyacıdır. Bu beden sağlığını korumaya yönelik bir harekettir. Giyinmede bir diğer amaç süslenmektir. Süslenme bireyin ruh sağlığı için önemli bir yer tutar. Öğrenci için giyinme ihtiyacı çocuğun içinde bulunduğu dönem ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılmalıdır.

Uyku insan ömrünün neredeyse üçte birini kapsayan doğal dinlenme yöntemidir. Öğrenciler için ruhsal ve bedensel gelişimde uyku ve dinlenmenin rolü büyüktür. Dinlenmeyi sağlayamayan uyku sonucunda öğrencilerde çeşitli ruhsal ve bedensel rahatsızlıklar ortaya çıkabilecektir. Uyku yaş ile doğru orantılıdır. İnsan yaşlandıkça uyku süresi kısalmaktadır. İlkokul öğrencileri daha çok uyuma ihtiyacına sahiptir. Bunun sebebi metabolizma hızlarının daha fazla olması, büyüme işleminin devam etmesi ve daha fazla zihinsel eylemde bulunmalarındır. Bu sebeple öğrencilerde uyku ihtiyacı karşılanırken kaliteli bir uyku saatinin geçirilmesine dikkat edilmelidir.

Temizlik beden ve çevre temizliği olarak ayrılır. İnsanın sağlığını koruması ve varlığını devam ettirebilmesi için temizliğe önem vermesi gerekmektedir. Bu ihtiyaç, diğer alışkanlıklar gibi küçük yaşlardan itibaren çocuğun hayatının bir parçası haline gelmelidir. Tabii kirlenmemek için yaşam tecrübeleri sınırlanmamalıdır, kirlendikten sonra nasıl temizlenilmesi gerektiğini bilmek yeterlidir.

Tehlikelere karşı korunma ihtiyacı en çok bebeklik ve çocukluk dönemi için gereklidir. Bireyin kendisini güvende ve tehlikelerden uzak hissetmesi de bir ihtiyaçtır. Tabii ki doğa, çevre ve insan kaynaklı tehlikelerin hepsinden kaynaklanabilecek bütün tehditleri yok etmek mümkün değildir. Bu sebeple çocukluktan itibaren bireylere kendilerini koruma bilinci verilmelidir. Çocukluk çağlarında dikkat yoğunluğu daha az olduğundan dolayı bu dönemlerde verilecek bu eğitimin ehemmiyeti artmaktadır (MEGEP, 2017).

Fiziki ihtiyaçlar bütün insanlar için geçerlidir. Doğumdan ölüme, bebeklikten yaşlılığa kadar insan zaman içerisinde edindiği tecrübeler yardımı ile karşılaştığı durumların üstesinden gelir ve nasıl davranacağını bilir. Bebek ve çocuk gelişmekte olan bir varlıktır ve bir erişkinden beklentiler, bebek ve çocuklardan beklenemez. Okul çağına gelen çocuklarda yeterli miktarda giderilmiş ihtiyaçları, çocuğun sosyal hayata adaptasyonunda ve gelişiminde büyük önem taşır. Bunun yanı sıra öğrencinin fiziki ihtiyaçlarının yerinde ve yeteri kadar giderilmesi, öğrencinin elde edebileceği başarılar ile doğrudan ilintilidir. Öğrencinin fiziki ihtiyaçlarının giderilmesinde eksiklik oluşturan anne baba, gerçekleşebilecek bir başarısızlıkta doğrudan sorumludur.

2.1.2 Öğrencinin Duygusal İhtiyaçları

Duygusal ihtiyaçları yeterince desteklenmeyen öğrenciler, normal bireysel gelişimlerini bile tamamlayamayabilirler. Bu sebeple öğrencilerin fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının tam olarak karşılanması ve duygusal gelişimlerini zedeleyecek tutum ve davranışlardan kaçınılması son derece önemlidir.

Duygusal gelişimin sağlanabilmesi için gerekli temel duygular; güven, sevgi, ilgi, saygı ve onaylanma olarak sıralanabilir. Güven duygusunun gelişmediği öğrenciler, strese karşı dayanıksız, ruhsal problemlerle karşılaşma ihtimali yüksek olan ve sosyal anlamda yetersiz bireyler olabilirler. Anne baba öğrencide güven duygusunun gelişebilmesinde birinci dereceden sorumludur. Anne baba öğrenciye gerçekçi sınırlar koymalı, verilen sözleri tutmalı, haksız eleştirilerden kaçınmalı ve öğrencinin düşüncelerine saygı göstermelidir. Bu tür doğru davranışların var olduğu aile ortamında öğrenci anne babasına karşı güven duygusu oluşturur ve böylece güvenilebileceği insanlar olduğunu anlayarak hem kendine hem de insanlara güvenilebileceğini öğrenir.

Zihinsel süreçlerden önce gelen duygusal gelişim, öğrenci için zihinsel süreçlerin de sağlıklı gelişebilmesine temel oluşturmaktadır. Anne baba, öğrenciyi severek ilgi göstermeli ve öğrenciyi olduğu gibi kabul ederek öğrencinin saygı ve onaylanma duygularını desteklemelidir. Böyle bir ortamda öğrenci kendisini güvende hissederek anne babası ile sağlam bir duygusal bağlılık kuracaktır. Burada öğrencinin duygusal iletişime ilk girdiği ve en çok sevdiği kişiler olan anne babasının davranışlarını benimsemelerinin ilk şartı, anne baba ve öğrenci arasında duygusal bağlılığın olmasıdır. Duygusal bağlılığın bulunmadığı ortamlarda, çocukların ebeveyn davranışlarını benimsemedikleri görülmektedir (Kılavuz, 2005).

Anne baba öğrencinin bütün fiziki ihtiyaçlarını giderecekleri dahi öğrencilerin duygusal ihtiyaçları yeteri kadar karşılanmadığı zamanda öğrencide başarısızlık doğal bir durum halini almaktadır. Öğrenci için fiziki ihtiyaçlar ne kadar zaruri ise manevi ihtiyaçlarda o kadar önemlidir. Anne babanın öğrenci için karşılanması gereken fiziki ve duygusal bu ihtiyaçlarda dengeyi iyi ayarlamaları, öğrenci için fazlaya kaçmamaları ve ihtiyaçların giderilmesinde eksik kalmamaları gerekmektedir.

2.2 Anne Baba Tutumları

Toplumun durumu ve yapısı, ailenin toplum içindeki rolü ve edindiği yer ile süregelen kültür ortamında öğrenci içinde doğduğu bu toplum ve aile ile etkileşime girmeye başlar. Ailenin ekonomik, kültürel ve sosyal yapısı paralelinde gelişmiş olan ve gelişen tavrı ile öğrenci ailesi tarafından; aşırı sevgi, ilgisizlik, dengeli ya da dengesiz yaklaşımlar, güvenli-güvensiz ortam veya disiplin gibi tavırlara ve durumlara maruz kalır.

2.2.1 Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu

Bu tip anne babalar öğrencilerine gerektiğinden çok daha fazla özen gösterir ve öğrenciyi olabildiğince kontrol altında tutmaya çalışır. Bu sebeple öğrencilerine çok fazla sorumluluk vermez, öğrenci adına yapılacak bütün işleri kendileri hallederler. Bunun sonucunda çevresine aşırı derecede bağımlı, kendisine güveni olmayan, duygusal olaylardan diğer bireylere göre daha fazla etkilenen, içe kapanık ve utangaç öğrenciler yetiştirmiş olurlar.

2.2.2 Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu

Bu tip anne ve babalar öğrencilerinden en iyisini gerçekleştirmelerini ve başarılarını beklerler. Bu genelde anne babaların hayatta kendi gerçekleştiremedikleri yaşantıları öğrencilerinden gerçekleştirmesini bekledikleri içindir. Bu sebeple anne baba öğrencilerini olduğu gibi kabul etmez ve öğrencileri için kural ve kalıplar koyar. Öğrencilerinin bu kural ve kalıplara harfiyen uymalarını, hiç kural hatası yapmamalarını ve mükemmel olmalarını beklerler. Anne babanın isteklerini, onları istediği şekilde karşılayamadığı ve karşılayamayacağı düşüncesi ile öğrenci kendisinden istenilen davranış veya başarıları “nasıl olsa yapamıyorum, o zaman neden deneyeyim” düşüncesi ile yaklaşır.

2.2.3 İlgisiz Anne Baba Tutumu

Bu tutumda öğrencinin varlığı anne baba için çok anlam ifade etmez. Öğrenci ile anne baba arasında iletişim yoktur, bu yüzden öğrenci aileden dışlanır (Yavuzer, 1995, 33). Anne baba için öğrencinin varlığı ve yokluğu belli değildir. Böyle bir ortamda öğrencinin ihtiyaçları yeterince karşılanmaz, öğrencinin yaptığı olumlu ve olumsuz

davranışlar anne baba tarafından karşılıksız bırakılır; öğrenciye zaman ayrılmaz ve öğrenci anne babayı rahatsız etmediği müddetçe onunla ilgilenilmez.

2.2.4 Reddedici Anne Baba Tutumu

Reddedici anne baba ortamında öğrenci sevgi, şefkat ve sıcaklıktan mahrum kalır. Anne baba öğrenciye soğuk davranır ve çocuğun yaptığı olumlu ve olumsuz her şeyini eleştirir. Sonuç olarak öğrenci güvensiz, saldırgan ve suça yatkın olarak yetişir.

2.2.5 Tutarsız Anne Baba Tutumu

Bu aile tipinde öğrenci için disiplin vardır ama belirsizdir. Öğrencinin sergilediği bir davranışa ya da elde ettiği bir başarıya karşı anne babanın verdiği tepkiler değişkendir. Bu durum anne babanın farklı eğitim anlayışına sahip olmalarından, farklı gelir düzeylerinden gelmelerinden, farklı kültürlerde yetişmelerinden kaynaklanabilir. Böyle bir ortamda yetişen öğrenci büyüdükçe hareketlerini çevresine göre ayarlayan bir birey olarak yetişir. Bu ruh hali ile sosyal ortamda sürekli tedirginlik ve gerginlik yaşar.

2.2.6 Baskıcı Anne Baba Tutumu

Bu tip aileler öğrencilerine karşı emredici davranırlar. Öğrencinin davranışları genelde olumsuz görülür ve ceza yöntemine çok sık gidilir. Ortamda kural zinciri vardır ve öğrencilere ayrı bir birey gözüyle bakılmaz. Kurallara uyulmadığı takdirde ceza verilir ve bu cezalar orantısız da olabilmektedir. Öğrencilerin belirlenmiş olan bu kurallara sıkı sıkıya uyması istenir. Kurallara uymayan ve ağır cezalar uygulanan öğrenci anne babasına boyun eğer (Yörükoğlu, 1982, 150). Bu tutuma maruz kalan öğrenciler çekingen ve başkalarının etkisinde kalabilen bireyler olarak yetişirler.

2.2.7 Demokratik Anne Baba Tutumu

Demokratik aile ortamında anne baba öğrenciye sevgi ve saygı ile yaklaşır. Öğrencinin sorumluluk almasına izin verilen bu ortamda Öğrencinin yaparak ve yaşayarak öğrenmesi teşvik edilir; öğrenci ayrı bir birey olarak kabul edilir ve içinde bulunduğu duruma göre seçenekler kendisine sunulurak tercih yapma özgürlüğü tanınır. Anne babanın öğrenciye karşı sergilediği tutumlar ve duygular açık ve nettir. Öğrencinin

ilgileri göz önünde bulundurularak yeteneğini geliştirmesi teşvik edilir, sorunlarını nasıl çözeceği birlikte tartışılır ve beraber çözüm yolları aranır. Aile içi güven ve şeffaflık vardır ve bu ortamda öğrencinin uyması gereken kısıtlayıcı olmayan kurallar bütünü çerçevesinde hareket edilir. Demokratik aile ortamında yetişen öğrenciler girişim yeteneğine sahip, kendine güvenen, kendi kendisine karar veren ve sorumluluk taşımasını bilen bireyler olarak yetişirler (Yavuzer, 1995, 34).

2.3 Anne Baba Tutumlarının İçinde Barındırdığı Davranış Türleri

Önceki başlıklarda belirtildiği gibi anne babalar öğrencilere yönelik belli tutumlar benimsemektedir. Benimsenen anne baba tutumlarının öğrencilere yansımaları olmakta ve bu yansılar öğrencilerin başarı ve başarısızlık durumlarına doğrudan etki etmektedir. Ölçek dâhilinde sorulan sorular kapsamında, öğrenci başarıliliğine etki edecek anne baba davranış örneklerinin açıklamaları yapılmıştır.

2.3.1 Şiddet

Şiddet, bireylerin yaralanmasına, sindirilmesine veya duygusal baskı altına alınmasına yarayan davranış veya yaklaşımdır (Arın, 1996, 305-312). Ülkemizde bir terbiye biçimi olarak algılanan şiddet, kamusal alanda ve aile içinde şiddetin mazur görülmesi, şiddetin tekrarlanmasına ve gizlenmesine yol açmaktadır (Ayan, 2007, 206-214). Şiddete maruz kalan öğrenciler içine kapanmakta, iletişim sorunları yaşamakta, okul yaşamında başarısız olmakta, hatta okula gitmek istememektedirler (Kardam, 2010, 103-165). Şiddete uğrayan öğrencilerde de genelde sosyal uyum problemleri görülmektedir (Sokullu, 2003, 79-82). Aile içi şiddet gören öğrenciler, ailede işlerin böyle yürüdüğüne inanırlar ve bu öğrencilerin geleceğin şiddet uygulayanları ve istismarcıları olma olasılığı yüksektir. Ayrıca şiddet içeren evlerde büyüyen öğrenciler evden kaçma, intihar ve madde bağımlılığı açısından büyük risk altındadır.

Anne baba, başarısız olduğu durumlar sonrası öğrenciyi korkutarak onun kendisini derslere daha fazla vermesi için şiddet uygulayabilmektedir. Bunun yanı sıra okul ve okul ortamı ile alakalı oluşan şikâyetlerden oluşan memnuniyetsizlik sebebi ile öğrenci anne babasından şiddet görebilmektedir. Ruhsal ve ailevi sıkıntıları olan anne babaların uyguladığı şiddet haricinde, öğrenci başarısı için bile olsa şiddet

uygulanması asla doğru bir yol değildir. Demokratik ve hoşgörölü aile tutumlarında şiddet eğilimi beklenmezken geri kalan aile tutum tiplerinde şiddet, anne ve babanın başvurma ihtimali olan bir tutumdur. Yıkıcı etkisi göz önüne alındığında şiddete başvuran anne baba, bu sebeple gerçekleşen başarısızlıkta ilk sorumlular olacaktır.

2.3.2 Baskı

Baskı bir tür psikolojik şiddet türüdür. Baskı uygulayan kişinin amacı, beklentilerinin baskı uyguladığı kişi tarafından gerçekleştirilmesidir. Aile tutum tiplerinden aşırı koruyucu, mükemmeliyetçi, baskıcı ve tutarsız aile tutum tipleri içinde değerlendirilebilecek olan baskı olumsuz bir davranış örneğidir. İstanbul'da öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmaya göre anne baba baskısının öğrencinin sosyal ve duygusal gelişimine olumsuz yönde etki ettiği ortaya çıkmıştır (Yavuzer, 2001, 131).

Baskı ortamında öğrenci, çevresinde olan olayları doğru algılayamaz ve sürekli baskı öğrencide çeşitli psikolojik hasarların oluşmasına sebebiyet verir. Bu sebeple öğrenci hasarlı bir psikoloji ile kişilik geliştirecektir. Baskı gören öğrenci okuldan, öğretmenlerden ve derslerden uzaklaşabilir. İlkokul döneminde öğrenciler, içinde bulunduğu dönem itibari ile daha edilgen duygusal ve psikolojik özelliklere sahiptir. Öğrencinin okulda oluşturduğu benlik genel itibari ile onun okuldaki sosyal yaşama ne kadar uyum sağlayabildiği ve okulda edindiği başarılar ile kendisi hakkında geliştirdiği “ne kadar yetenekli olduğu kanısı” olarak tanımlanmaktadır (Arseven, 1979). Okulda elde edilemeyen her başarı, öğrenci için kendisinin yeterli yetiye ve yeteneğe sahip olup olmadığı durumunu sorgulamasına sebep olacaktır.

2.3.3 Ceza

Ceza, anne babanın öğrencilerini istenmeyen davranışlarından uzaklaştırmak ya da öğrencinin istenilen davranışları sergilemesi için kullandıkları bir yoldur. Öğrenciyi istenmeyen davranıştan alıkoymak için uygulanan önleyiciler, tekrarlanması istenilmeyen davranışların sergilenmesinden sonra konulan yasaklayıcılardır. Ceza kesinlikle keyfilikten uzak olarak uygulanmalıdır. Doğru, yerinde ve dozajında verilecek ceza çocuğu yanlış davranış sergilemekten vazgeçirebilecektir. Akılcı ve tutarlı cezalandırma ile öğrencide adalet duygusu gelişir ve olumsuz davranışlar engellenerek başkalarının haklarını dahi koruyabilecek bir güven geliştirilebilir.

Cezanın uygunluğunu ve dozajını ayarlamak, çocuğun kişisel, bilişsel ve duygusal gelişiminin olumsuz etkilenmemesi için önemlidir. Şüphesiz anne babanın çocuğuna yaklaşımında takınacakları tavır, anne babanın eğitimleri ve yaşam şartları ile paralellik gösterecektir. Ceza uygulamasında bulunan anne babanın uygunsuz ve nedeni belli olmayan cezalar vermesi, öğrencilerin ikiyüzlü tutum sergileyen, adalet duygusu gelişmemiş bireyler olarak yetişmelerine sebep olabilir. Cezanın aşırı kaçması öğrencide korku ve endişe hali gelişmesine sebep olur, bu durum öğrencinin duygu durum bozukluğu yaşamasına sebep olabilecektir. Sürekli olan cezalar ise öğrencide öğrenme gücünü meydana getirir. Ev içi sebepler ne olursa olsun doğru bir eğitimden sonra öğrenci ile ortak bir paydada buluşulması ve kural ihlali yaptığı durumlarda öğrencinin alacağı cezayı adil bulması çok önemlidir.

2.3.4 Pekiştireç

Akademik başarı çoğunlukla bilişsel yeterlilik ile ilgilidir ve okulda gösterilen performansı ifade eder. Akademik başarı dar anlamıyla, derslerde geliştirilerek not test puanı ile belirlenen beceri ya da kazanılan bilgilerin ifadesidir (Carter, 1973). Akademik başarının anne baba tarafından takdir edilerek pekiştirilmesi gereklidir. Bunun yanı sıra yapılabilecek diğer bir olumlu pekiştirme davranışı, kazanılan başarılar sonrası öğrenciyi ödüllendirmektir. Ödülün psikolojik işlevi öğrencide istenilen hareketin tekrarlanması için uyarılan sevinç duygusudur (Kanad, 1976). Ödül ya da mükâfat istenilen davranışı özendirmek amacı ile yapılan, istenilen davranış gerçekleştiği zaman bu davranışın yerleşmesi için pekiştireç görevi görmektedir. Öğrenci bir takım davranış ve elde ettiği sonuçlar sonrasında mükâfat görür ve olumlu davranışlar sonrasında mükâfatlandırılacağını bilirse, o davranışları tekrar sergilemesi çok yüksek ihtimaldir (Bandura, 1962, 205-215). Araştırmalar öğrenciye ne yapması gerektiğini öğretmede en iyi yöntemin ödüllendirme olduğunu göstermektedir (Bayraktar, 1994, 98).

Öğrencide başarının gerçekleşmesi için pozitif bir unsur olan pekiştirme davranışının öğrenciyi takdir ederek veya ödüllendirerek gerçekleştirilmesi, ilkökul çağı öğrencilerinin başarı elde edebilmeleri için son derece önemlidir. İlgisiz ve tutarsız anne baba tutum türleri haricinde tüm anne baba tutum türlerinde pekiştireç verme

davranışının gözlemlenebilmesi beklenilebilir. Öğrencinin ihtiyacına göre belirlenecek aralıklarla öğrenci için anlam ifade edecek pekiştirme davranışının sergilenmesi ile anne baba, öğrencinin elde edebileceği başarılarla doğrudan sebep olacaktır.

2.3.5 Çalışma Ortamı, Dikkat

Dikkat; düşüncenin belli bir süre olay, nesne ya da duruma yönlendirilebilmesi ve çevreden gelen uyarıcılara yönelmeme becerisi olarak tanımlanabilir. Dikkat becerisi bireyin yaşı ile doğru orantılıdır (MEB, 1983, 86). Bu sebeple öğrencilerin dikkat düzeyi yaş ve gelişim düzeyine göre değişkenlik gösterir. İlkokul çağı öğrencilerinin de dikkat düzeylerinin gelişmekte olduğu ve dış etmenlerden daha fazla etkilenebileceği söylenebilir.

Okul ortamında başarının sağlanabilmesi için ev ortamında anne baba tarafından çocuğa yönelik gerekli çalışma ortamının sağlanması önemlidir. Çalışma ortamı, çocuğa ders dışı etmenlere çağrışım yaptırmayacak şekilde düzenlenmelidir (Gündüzalp, 2013, 1). Dış etmenlere karşı yetişkin bireylere göre daha edilgen olan öğrenci için dikkatin dağılması daha kolaydır. Öğrencilerin dikkat dağınıklığı yaşamamaları için anne ve babaların öğrenciye gerekli ilgiyi göstermeleri, ev yaşamında gerçekçi kurallar koyarak öğrenci ile beraber o kurallara uymaları, olumlu davranışları pekiştirmeleri, öğrenci tarafından gösterilen olumlu davranışları takdir etmeleri gerekmektedir. Gerekli bu unsurların gerçekleştirilmesi sonrası öğrenciye sağlanan çalışma ortamı ile anne baba amacına ulaşmış olacaktır.

2.3.6 Rol Modellik

En baskın öğrenme şekli model almadır. Örnek alma sürecinde işlemin gerçekleşmesi için öğrenci açısından örnek alınacak olan bireyin çeşitli kriterleri sağlaması lazımdır. Sevgi ve şefkat bunların başında gelir. Öğrencinin anne babası ile özdeşleşmesi ile sevgi ve şefkatin varlığı doğru orantılıdır. Çeşitli araştırmacılar öğrencilerin kendilerine sevgi ve ilgi gösteren modelleri örnek aldıkları sonucuna varmışlardır (Bandura, 1961, 317). Sevgi kaynaklı bir disiplin anlayışı uygulanan öğrenci anne babasının sevgisini kaybetme korkusu ile anne babası gibi davranma ihtiyacı duyar ve onların davranışlarını taklit eder (Meadow, 1984). Öğrenci, anne babasını örnek alma

süreci esnasında benzerlik derecesini arttırmak için modeli taklit edecektir (Kagan, 1958, 300). Benzerlik örnek alma durumunu arttıran bir unsurdur. Fakat benzerliğin artması model alma işinin yegâne unsuru değildir. Bilişsel benzerlik model almanın esas temeli olsaydı öğrencilerin arkadaşlarını örnek almaları gerekirdi. Hâlbuki öğrencilerin arkadaşlarından çok anne ve babalarını örnek aldıkları bir gerçektir ve bu durumun temelinde sevgi ve şefkat bulunmaktadır (Bandura, 1963, 246).

Öğrencinin algısında anne ve babasının da o işi yaptığı ve yapılan işin doğru ve gerekli olduğu fikrinin oluşması sağlanarak öğrencinin kavraması kolaylaştırılacaktır. Bu durumda anne ve babanın, öğrenciden istenilen işi ya katı bir tavırla ya da sevgi kaynaklı bir disiplin anlayışıyla yaptırabilmesi mümkündür. Katı tavır yöneltildiği kimse için davranışı değiştirmede uzun süre etkili bir tavır olmadığı gibi öğrenci neyi yapmayacağını öğrense de neyi yapması gerektiğini öğrenemeyecektir.

2.3.7 Sevgi

Sevgi, birey eğitiminde önemli faktörlerden birisidir. Bu sebeple bu duygu büyükler tarafından iyi yönlendirilerek öğrenci gelişimi sağlanmalıdır. Oluşturulan bu sevgi ortamında öğrenci istenilen ölçüde eğitilebilecektir; çünkü sevgi eğitim için itici bir güçtür. Sevgi faktörü öğrenmeyi kolaylaştırır ve sevgi olmayan ortamda başarı gerçekleşmez. İyi, eğitici ve kutsal olan her şey sevgi denilen merkezden doğar ve şüphesiz beşeri duygular arasında sevgi en özlü anlamı ifade eden duygudur. Sevgi ile gelişmenin sonucu olarak olumlu ve sarsılmaz olmakla beraber geliştirilebilecek bütün yetenekler sevgiden doğacaktır.

Öğrenci çevresindeki insanlar tarafından sevildiğini bilmelidir. Aksi durumda dışlandığını düşünerek kendisini değersiz hissedebilir. Gelişim döneminde sevgi ihtiyacı karşılanmayan öğrencilerde istenmeyen sosyal ve duygusal problemler görülebilir. Bu durum öğrencilerin şiddet ve baskıya değil sevgiye ihtiyaçları olduğunu gösterir (Bilgin,1988, 22).

Sevilmediğini, kendisine değer verilmediğini düşünen öğrenci zamanla kendisine değer vermemeye başlar. Çaba sarf etme ihtiyacı hissetmez ve sadece kendisi için zevk verici olan şeylere karşı hassaslaşır. Aile içinde göremediği ilgi dış dünyaya olan

ilgisizliğini arttırır. Bu durum beraberinde uyum ve davranış bozukluklarını ile güvensizlik geliştirir. Sevgisizlik, tutarsız sevgi, şiddet ve aşırı sevgi çocuğun dengesini bozacak, istenilen verim elde edilemeyecek ve bu durum başarısızlığı yanında getirecektir.

2.3.8 Öğrencinin Kişilik Gelişiminin Desteklenmesi

Kişilik insanı diğer insanlardan ayıran özelliklerin tümüdür ve çevresine uyum sağlamak için geliştirdiği davranış biçimlerini belirtir (Yörükoğlu, 1986, 71). Anne ve babanın öğrencide merak uyandıran ya da öğrencinin cevap aradığı durumlara karşılık vermesi son derece önemlidir. Bu durum sosyal öğrenmenin bir tarafını ifade etmektedir ve sosyal öğrenme anne babanın pekiştireç ve düzeltici geri bildirim vermesi ile oluşmaktadır (Selçuk, 1997, 82).

Benlik, bireyin ne olduğu ve çevresi tarafından nasıl tanındığının bilinçliliğidir (Enç, 1974). Öğrenci başlangıçta bu bilinçliliğe sahip değildir. Anne baba, öğrencide benlik kavramı ve benlik saygısının gelişebilmesine yardımcı olabilmek adına öğrenciyi olduğu gibi kabul etmeli, desteklemeli ve teşvik etmelidir (Yavuzer, 1995, 41). Benlik kavramı üzerinde yapılan araştırmalarda demokratik anne baba tutumu ile yaklaşılan öğrencilerde benlik gelişim düzeylerinin otoriter, aşırı koruyucu ve ilgisiz anne baba tutumu ile yaklaşılan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir (Kaya, 1988, 92).

Geliştirilen kişilik ve benlik çerçevesinde öğrenci hayatta karşılaştığı durumlar hakkında çeşitli kararlar alır. Karar verme işi, bir ihtiyacı giderecek objeye götüren birden fazla yol olduğu zaman, birey tarafından sıkıntıyı gidermeye yönelik bir yöneliştir (Kuzgun, 1992 161-170). Aile içi iletişimin sağlıklı ve aile yapısının esnek olduğu aile tiplerinde aile içi alınan kararlara katılan öğrencinin karar verme becerisi gelişmekte, otoriter ve aşırı koruyucu aile tiplerinde öğrencilerin karar verme gelişimleri anne babaları tarafından engellenmektedir (Eldeleklioğlu, 1999).

Kişilik ve benlik gelişimi için kritik dönemleri kapsayan ilkokul çağı içerisinde anne babanın öğrencinin kişilik ve benlik gelişimine yönelik olumsuz tutumları veya öğrencinin kişilik ve benlik gelişiminin hiç desteklenmemesi, öğrencinin bu sebeple elde edemeyeceği başarılarında anne babayı sorumlu hale getirecektir.

2.3.9 Sorumluluk Vermek

Öğrencinin başarılı olabilmesi için belirleyici faktörlerin başında sorumluluk duygusu gelir. Öğrenci sorumluluk duygusuna sahipse, elde edebileceği başarının sorumluluğunun kendisine ait olduğunu bilir. Öğrenci bu duyguyu ilk olarak aile ortamında kazanır (Kök, 2013). Sorumluluk bilincinin gelişimi, problem çözme becerisinin gelişmesini sağlar. Problem çözme becerisinin kazandırılması için en uygun zaman okul yıllarıdır, öğrenci bu özelliği kazanabilmek için desteğe ihtiyaç duyar (Bingham, 1983). Problem çözme becerisinin gelişmemesi ya da törpülenmesi de birçok ruh sağlığı sorununun nedeni ve takipçisidir (Eskin, 2009).

Sorumluluk bilinci gelişen öğrenciler kendilerini daha rahat ifade edebilirler. Bunun yanında belirli kabiliyetleri gelişen öğrenciler, bu özgüven sayesinde bulundukları ortamlarda daha rahat davranabilecek ve sorumluluklarını korkmadan hata yapma ihtimalleri ile yerine getirmeye çalışacaklardır. Gelişen benlik ile sorumluluklarının farkında olacak olan öğrenci derslerinde de aynı düzeni göstererek başarı elde etme gayreti içerine girecektir. Öğrencilere gerekli sorumlulukları yerinde ve zamanında veren anne babaların öğrenci başarısına doğrudan katkı yapacakları çıkarımı yapılabilir.

3.YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, araştırma evreni ve örnekleme, veri toplama aracı ile verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması üzerinde durulacaktır.

3.1 Araştırma Modeli

Araştırma, dördüncü sınıf öğrencilerine, anne baba tutumları yönünden bilişsel ve duyuşsal olarak ne kadar desteklendiklerini ve tutum olarak farklı yaklaşımlar gören öğrenciler arasında başarı farklılığının oluşup oluşmadığını betimlemeye çalışan bir tarama testi uygulanarak yapılmıştır. Betimsel çalışma var olan ve halen süren bir durumu, olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2006). Dördüncü sınıf öğrencileri, okulda yapılan sınavların ortalamalarına göre seçilerek başarılı ve başarısız olarak iki gruba ayrılmış, bu öğrencilerin anne baba tutumları aynı ölçek üzerinde sorulmuş ve elde edilen bilgi ve veriler yorumlanmaya çalışılmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni, eğitim hayatına devam eden öğrencilerin tümüdür. Anne baba tutumları, bütün öğrencileri etkileyecek bir olgudur. Araştırma kapsamında tüm öğrencilere anne baba tutumlarını ölçmeye yönelik uygulamanın yapılabilmesi imkânsızdır. Bu sebeple anne baba tutumlarının öğrenci başarısına etkisinin test edilmesi amacı ile ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri seçilmiştir. İlkokul edinimlerinin sonraki kademelere temel oluşturması ve başarı tespiti için resmi ölçek uygulamasının ilk olarak dördüncü sınıfta başlaması, dördüncü sınıf öğrencilerinin seçilmesinde etkili olmuştur. Ölçek uygulaması için İstanbul Esenler ilçesi seçilmiştir. Esenler İlçesinde hâlihazırda 19 ilkokulda yaklaşık 8 bin civarında dördüncü sınıf öğrencisi eğitim öğretim hayatına devam etmektedir. Sosyo-ekonomik yapısı itibari ile Esenler İlçesinde alt ve orta-alt sınıf aile tiplerinin yoğunlukta yaşamaktadır. Bunun yanı sıra Esenler İlçesi Türkiye'nin farklı illerinden göç alan ilçelerin başında gelmektedir. Bahsi geçen çeşitlilik bize aynı statü ortalamasında yaşayan farklı kültürlerden

ailelerin öğrencilerinin test edilme imkânını sağlamaktadır. Farklı kültürlerden gelen ailelerin öğrencilerinden toplanacak verilerin sonucu ile genellemelerin yapılabilmesini bu durum bize sağlayabilecektir.

Örneklemin belirlenmesinde seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme, ölçüt örnekleme yoluyla öğrencilerin derslerin sınavlarından aldıkları notlardan, başarı durumlarına göre belirlenen başarılı ve başarısız öğrenciler seçilmiştir. Ortalaması 75 puan ve üstü olan öğrenciler başarılı grup, 50 puan ve altı olan öğrenciler başarısız grup olarak belirlenmiştir. Sınav başarı ortalaması 50 ile 75 arasında kalan öğrenciler ölçeğe katılmamıştır. Bu seçme işlemi okul bünyesinde bulunan 13 dördüncü sınıfın 10'undan, sınav sonuçlarına göre belirlenen 10 başarılı ve 10 başarısız öğrenci alınarak uygulanmış ve PDR öğretmenleri gözetiminde anne baba tutum ölçeği öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama esnasında anne ya da babası vefat etmiş ya da dördüncü sınıf seviyesinde olmasına rağmen okuma yazma öğrenememiş 20 öğrencinin ölçekleri hesaba katılmamıştır. Belirtilen 20 öğrencinin 4'ü başarılı gruptan 16'sı başarısız olarak belirtilen gruptandır.

Tablo 1: Araştırmayı Oluşturan Örnekleme İlişkin Tablo

GRUP	FREKANS	YÜZDE
Başarılı	96	%53,3
Başarısız	84	%46,6

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan 200 öğrenci arasında değerlendirmeye tabi tutulan ölçek sayısı başarılı grup öğrencilerde 96, başarısız öğrencilerde 84 şeklindedir.

3.3 Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı, sorgulanmak istenilen durumları kapsayan soruların daha önce uygulanmış ölçeklerden seçilen maddelerin alınması ile oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında ilkökul dönemi öğrencilerinde anne baba tutumlarının öğrenci başarısına etkisinin belirlenmesi amacı ile:

- 1) Öğrencilerin kişilik gelişimlerinin anne baba tutumları yönünden gerekli davranışlarla desteklenip desteklenmediği?

- 2) Anne ve babanın kendilerini öğrencinin eğitim hayatına katıp katmadığı?
- 3) Anne babanın öğrenciye yönelik olumlu pekiştireç ve dönüt verip vermediği?
- 4) Anne babanın öğrenciye yönelik şiddet ve baskı uygulayıp uygulamadığı?
- 5) Anne babanın öğrenciye başarı için gerekli ortamı hazırlayıp hazırlamadığı?

durumlarını sorgulayan 16 ölçek maddesi uzman görüşü alınarak yeni bir ölçeğe dönüştürülmüştür. Hazırlanan ölçek anne baba tutumlarını aynı ölçek içerisinde hem ayrı ayrı hem aynı anda öğrenciye sorarak gruplar arası ve grup içi anne baba tutarlılıklarını da gözlemlemeyi amaçlamaktadır.

3.3.1 Aile Tutum Ölçeği (Anne Ölçeği)

Araştırmada, araştırmacının geliştirdiği aile tutum ölçeği kullanılmıştır. Bu aynı ölçek hem anne hem de baba için puanlandırılmıştır. Anne ölçeği olarak alınan sonuçların incelenmesi için güvenilirlik ve geçerlilik analizi yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğinin test edilmesi için madde analizlerinden reliability analizi yapılmıştır. Bu analizin sonuçlarına göre ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0,701 olarak bulunmuştur. Bu değer ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Ölçeğin geçerliliğinin sağlanması için görünüş geçerliliği ve yapı geçerliliği incelenmiştir. Görünüş geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuş ve ölçeğe son hali verilmiştir. Yapı geçerliliğinin sağlanması için faktör analizi yapılmış ve analiz edilen sonuçlara göre ölçeğin KMO katsayısı 0,783 olarak bulunmuştur ($p=.000$). Elde edilen bulgulara göre ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

3.3.2 Aile Tutum Ölçeği (Baba Ölçeği)

Aile tutum ölçeğinin baba ölçeği kısmı için toplanan verilerin geçerlilik ve güvenilirliği için analizler yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğinin test edilmesi için madde analizlerinden reliability analizi yapılmıştır. Bu analizin sonuçlarına göre ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0,708 olarak bulunmuştur. Bu değer ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ölçeğin geçerliliğinin sağlanabilmesi için görünüş geçerliliği ve yapı geçerliliği incelenmiştir. Görünüş geçerliliği uzman görüşüne başvurulmuş ve ölçeğe son hali verilmiştir. Yapı geçerliliğinin sağlanabilmesi için faktör analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlara göre

ölçeğin KMO katsayısı 0,762 olarak bulunmuştur ($p=000$). Elde edilen bulgulara göre ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

3.4 Verilerin Toplanması

Veriler, Esenler Cumhuriyet İlkokulunda bulunan 10 sınıf öğretmenin sene içinde yaptıkları sınavların başarı ortalamalarına göre seçtikleri öğrencilerden toplanmıştır. Seçilen öğrenciler arasından 75 puan üstü ortalamaya sahip öğrenciler başarılı, 50 puan altı öğrenciler başarısız olarak belirlenmiştir. Başarılı öğrencilere uygulanan ölçek A harfi ile başarısız öğrencilere uygulanan ölçek B harfi ile kodlanmış ve bu durumdan öğrenciler haberdar edilmemişlerdir. Öğrenciler kademeli olarak okulun konferans salonuna indirilmiş, birbirleri ile iletişime geçemeyecek şekilde konferans salonunda oturtulmuşlardır. Uygulanan ölçeğin amacı anlatılmış ve ölçeğin bir sınav olmadığı, verecekleri cevabın ölçek üzerinde isim numara ya da sınıf belirtilmediği için anne babaları tarafından bilinmeyeceği, bu sebeple bütün sorulara içtenlikle cevap verebilecekleri belirtilerek ölçek uygulanmıştır.

3.5 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada istatistiksel analizlerin yapılması için SPSS paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizlerinde betimsel analizler için yüzde, frekans analizleri kullanılmıştır. Veri toplama araçlarının geçerlilik ve güvenilirlikleri için faktör analizi ve madde analizlerinden reliabilitiy analizi yapılmıştır. Gruplar arasında farklılıkların ölçülmesi için non-parametrik testlerden Mann Whitney-U test yapılmıştır.

4.BULGULAR

4.1 Anne Baba Tutumlarının Değerlendirilmesi

Bu bölümde öğrencilerin anne baba tutumlarına yönelik verdikleri cevaplar tablolar yardımıyla, anne baba tutumlarının tutarlılığı ve öğrenci başarısına etkisi olup olmadığı durumu ölçek soruları doğrultusunda yorumlanmıştır.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğrenci Değerleri Tablosu

Ölçek	Grup	N	Ort.	SS	Mak.	Min.
Anne Ölçeği	Başarılı	96	41,96	3,22	48,00	33,00
	Başarısız	84	38,64	4,49	46,00	21,00
Baba Ölçeği	Başarılı	96	41,97	3,31	48,00	34,00
	Başarısız	84	38,42	4,12	46,00	27,00

Uygulanan ölçekte, öğrencilerin verecekleri cevaplardan alabilecekleri maksimum değer 48, minimum değer 18'dir. Ölçek sonucunda başarılı grup öğrencilerin anne baba toplam oranında ortalamalarının maksimum ve minimum değerinde başarısız öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucu alınmıştır. Bunun yanında gruplara göre öğrenciler arası verilen cevaplar arası farklılaşma oranı da başarılı grup öğrencilerde, başarısız grup öğrencilere göre daha az çıkmıştır (SS:3,26 Başarılı grup > 4,30 Başarısız grup).

Tablo 3: Aile Tutum Ölçeğinden Alınan Puanların Tablosu

Ölçek	Grup	N	Sıra Ort.	Sıralar Top.	U	P
Anne	Başarılı	96	110,14	10573,00	2147,00	,000
	Başarısız	84	68,06	5717,00		
Baba	Başarılı	96	110,84	10641,00	2079,00	,000
	Başarısız	84	67,25	5649,00		

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin başarı durumlarına göre aile tutum ölçeğinde (anne ölçeği) aldıkları puanlar başarılı öğrenciler lehine anlamlı derecede yüksektir ($p<,05$). Aynı şekilde aile tutum ölçeği baba bölümünde de başarılı öğrencilerin aldıkları puanlar, başarısız öğrencilere göre anlamlı derecede yüksektir ($p<,05$). Bu sonuçlara göre ailelerinden daha fazla destek alan ya da aileleriyle daha iyi iletişime sahip olan öğrencilerin başarılı grupta olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Toplam Puanların Ebeveynlere Göre Karşılaştırılması Tablosu

Grup	N	Sıra Ort.	Sıralar Top.	U	P
Anne	180	187,61	34521,00	16355,00	,573
Baba	180	181,39	33375,00		

Elde edilen sonuçlar incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin aile tutum ölçeğinden aldıkları puanlar anne ya da babalar lehine bir farklılık göstermemektedir ($p>,05$). Bu sonuca göre anneleri ya da babalarıyla olan iletişimleri ya da onlardan aldıkları destek başarılarına aynı ölçüde etki etmektedir.

Tablo 5: Başarılı Öğrenci Puanlarının Ebeveyn Karşılaştırma Tablosu

Grup	N	Sıra Ort.	Sıralar Top.	U	P
Anne	96	96,13	9228,5	4572,5	,926
Baba	96	96,87	9299,5		

Bu sonuçlara göre başarılı öğrencilerin ailelerinden aldıkları destek ya da onlarla olan iletişimleri ebeveynler açısından farklılık göstermemektedir ($p>,05$). Bu istatistiğe göre anne ya da babanın öğrencinin başarısına aynı derecede etki yaptığı söylenebilir.

Tablo 6: Başarısız Öğrenci Puanlarının Ebeveyn Karşılaştırma Tablosu

Grup	N	Sıra Ort.	Sıralar Top.	U	P
Anne	84	91,60	8060,5	3599,5	,418
Baba	84	85,40	7515,5		

Bu sonuçlara göre başarısız öğrencilerin ailelerinden aldıkları destek ya da onlarla olan iletişimleri ebeveynler açısından farklılık göstermemektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde annelerin ortalamalarının babalara göre biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Fakat bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>.05$). Bu istatistiğe göre anne ya da babanın öğrencinin başarısına aynı derecede etki yaptığı söylenebilir.

4.2 Ölçek de Bulunan Sorulara Ait Sonuçlar

Bu bölümde, uygulanan ölçekte bulunan sorular analiz edilmiştir. Bu doğrultuda verilerin analiz edilmesi ile oluşan sonuçlar özetlenmiştir.

Tablo 7: Okulda Elde Edilen Başarının Takdir Edilmesi

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	89	7	0
		%92,7	%7,3	%0,0
	Baba	81	15	0
		%84,4	%15,3	%0,0
Başarısız	Anne	59	19	6
		%70,2	%22,6	%7,1
	Baba	46	36	2
		%54,8	%42,9	%2,4

Okulda elde edilen başarının takdir edilmesi durumu, öğrenciler için pekiştireç vazifesi göstermektedir. Öğrencide başarının daha fazla anlam ifade etmesi için anne baba tarafından değişken aralıklarla pekiştireçlerin öğrenciye verilmesi, öğrencide başarı durumunun gerçekleşmesi için varlığı gerekli bir durumdur. Bunun Yanında öğrencinin takdir edilmesi davranışı, ilgisiz ve reddedici anne baba tutumları haricinde ki bütün anne baba tutumlarında uygulanması beklenebilecek bir davranıştır.

Ölçek sonuçları, okul başarısı daha yüksek öğrencilerin anne babaları tarafından okulda elde ettikleri başarıları dönüt olarak daha fazla takdir edildiklerini göstermektedir. İki grup içinde başarılı grup öğrenci annelerinin %92,7'lik oranla öğrencinin başarısını takdir etme davranışını en çok gösteren grup olduğu görülmüştür. Başarısız grup öğrenci babalarının takdir etme tutumunu %54,6 ile en az sergileyen grup olduğu da görülmektedir. Öğrencinin başarı elde etmesinde pekiştirecin önemi göz önünde tutulursa, başarılı grup anne babalarının öğrenciyi başarıya motive edecek olumlu tutumu daha çok sergiledikleri görülmektedir.

Tablo 8: Evde Çalışmam İçin Bana Baskı Uygular

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	8	34	54
		%8,3	%35,4	%56,2
	Baba	7	22	67
		%7,3	%22,9	%69,8
Başarısız	Anne	17	20	47
		%20,2	%23,8	%56,0
	Baba	7	28	49
		%8,3	%33,3	%58,3

İlkokul kademesinde bulunan öğrenciler, üst kademe öğrencilere göre anne ve babalarına daha bağımlıdır ve bu sebeple daha edilgendir. İlkokul kademesinde öğrenciye yönelik uygulanabilecek baskı uygulamasının etkilerine öğrencinin psikolojik anlamda direnç göstermesi, üst kademe öğrencilere göre daha zordur. Baskı tutumu aşırı koruyucu, mükemmeliyetçi, baskıcı ve tutarsız anne baba tutumları için beklenen bir davranış türü olmakla beraber diğer anne baba tutumları için uygulanması beklenmez.

Ölçek sonuçları, başarısız grupta bulunan öğrenciler arasından daha yüksek oranda öğrencinin anne ve babası tarafından baskı gördüğünü göstermektedir. İki grup arasında olumsuz cevap açısından babalar oranında büyük farklılaşma olmamıştır. Toplam içinde başarısız grup öğrencilerin annelerinin %20,2'lik kısmının sürekli öğrenciye yönelik baskı yaptığı sonucu alınmıştır. Şüphesiz anneler öğrencinin başarılı olması için ev ortamında baskı tutumu sergilemektedir. Başarısız grup anne ve babalar

kendi aralarında, aranan olumlu cevap açısından daha çok tutarlılık göstermişlerdir. Fakat baskının tek başına başarısızlığa sebep olabileceği göz önüne alındığında başarısız grup annelerin öğrencilerde başarısızlık ihtimalinin gerçekleşmesine daha çok sebep oldukları söylenebilir.

Tablo 9: Sorduğum Sorulara Cevap Verir

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	73	20	3
		%76,0	%20,8	%3,1
	Baba	71	23	2
		%74,0	%24,0	%2,1
Başarısız	Anne	51	22	11
		%60,7	%26,2	%13,1
	Baba	49	30	5
		%58,3	%35,7	%6,0

Öğrencide kişilik gelişiminin sağlıklı olabilmesi için karşılaşılan olay ve olgularla ilgili soruların doğru bir şekilde cevaplanması gerekmektedir. Bu vesile ile öğrenci hayatı doğru anlamlandırarak doğru davranışlar sergileyecektir. Bu durum olumlu kişilik ile doğru orantılı bir durumdur. Kişilik gelişimi sağlıklı olan bireyler girdikleri ortamlara daha rahat adapte olarak stres unsuru ve heyecandan uzak daha rahat öğrenmeler gerçekleştirmektedirler. Anne baba tutumları yönünden öğrencinin sorduğu sorulara cevap alabilmesi ilgisiz ve reddedici anne baba tutumları haricinde ki tutumlarda daha olasıdır.

Ölçek dâhilinde başarılı grup öğrencilerin, başarısız grup öğrencilere göre sorularına daha fazla cevap alabildikleri sonucu alınmıştır. Bu ölçek maddesinde de sorulara cevap verme konusunda en hassas grubun %76 ile başarılı öğrenci anneleri olduğu görülmektedir. Öğrencinin sorduğu sorulara karşı en duyarsız grup “Hiçbir Zaman” cevabına verilen %13,1 oran ile başarısız grup öğrenci anneleri olmuştur. Başarılı grup anne ve babaları arasında ölçek maddesine verilen cevaplar sonucu büyük oranda tutum benzerliği gözlemlenmişken aynı tutarlılık başarısız grup ebeveynlerde alınamamıştır.

Tablo 10: Evde Bana Şiddet Uygular

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	2	29	65
		%2,1	%30,2	%67,7
	Baba	0	23	73
		%0,0	%24,0	%76,0
Başarısız	Anne	10	23	51
		%11,9	%27,4	%60,7
	Baba	2	25	57
		%2,4	%29,8	%67,9

Şiddet, öğrenci için hiçbir zaman tasvip edilebilecek bir davranış türü değildir. Şiddet ile öğrencide oluşabilecek psikolojik sıkıntılar öğrencinin direkt başarısızlığına sebep olabilecektir. Şiddet ile öğrencide istenmeyen durumun düzeltilmeye çalışılması yanlış yanlışı yanlış ile düzeltmeye çalışmaktan farksızdır. Demokratik anne baba tutumları haricinde ki tüm tutum tiplerinde öğrenciye karşı uygulanabilecek şiddet olasıdır.

“Evet, Bana Şiddet Uygular” sorusundan alınan cevaplara bakıldığında %11,9 ile başarısız grup öğrenci annelerinin şiddete en meyilli grup olduğu görülmektedir. Ölçek sorusundan beklenen “Hiçbir Zaman” cevabı %76’lık oranla en fazla başarılı grup babaları için verilmiştir. Ölçeğe katılan tüm öğrenciler arasında toplam oranda “Bazen” şiddet gördüğünü belirten öğrenci oranları her iki grup anne babaları için birbirine yakındır. Her iki başarılı ve başarısız grup anne babaları arasında küçük oranda davranış farklılıkları görülmektedir. Şiddet tek başına başarısızlığa sebep olabilecek bir davranıştır ve başarısız grup öğrencilerin anne babalarında şiddet davranışının daha fazla görülmesi öğrenci başarısızlığının sebebini açıklayabilir bir durumdur.

Tablo 11: Evde Çalışma Yapmam İçin Gerekli Ortamı Sağlar

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	85	11	0
		%88,5	%11,5	%0,0
	Baba	73	19	4
		%76,0	%19,8	%4,2
Başarısız	Anne	49	24	11
		%58,3	%28,6	%13,1
	Baba	51	24	9
		%60,7	%28,6	%10,7

Öğrenmenin öğrencide pekişmesi için tekrar son derece önemlidir. İlkokul kademesi öğrencileri okulda öğrendikleri dersleri ev de tekrar etmekte ve pekiştirerek sağlıklı öğrenme gerçekleştirmektedir. Tekrar esnasında öğrencinin dikkatini dağıtacak unsurlar, öğrenmenin sağlıklı gerçekleşmesine ya da hiç gerçekleşmemesine sebep olacaktır. Üst kademe öğrenmeler için temel niteliği taşıyan ilkokul kazanımlarının tekrar edilerek pekiştirilememesi ve eksik öğrenmeler, ilerleyen zamanları da etkileyerek öğrencinin başarılı olmasını engelleyecektir. Bu sebeple ev ortamında hazırlanması gereken çalışma ortamı öğrenci başarısı açısından son derece önemlidir. İlgisiz ve reddedici anne baba tutumlarından öğrenci için uygun çalışma ortamını hazırlamaları beklenilmezken diğer anne baba tutumları için bu davranışın sergilenmesi olasıdır.

Öğrenciye ev ortamında sağlıklı çalışma ortamı hazırlama konusunda %88,5 oranında başarılı grup anneleri en olumlu sonucu almışken en olumsuz sonuç %13,1 ile başarısız grup anneleri için alınmıştır. Ölçek maddesi için ayrışma en çok iki grup anneleri için görülmüştür. Başarısız grup anne babaların çalışma ortamına yönelik tutumları arasında tutarlılık gözlemlenmiştir. Başarılı grup anne babaları için alınan olumlu cevaplar oranı başarısız grup ebeveynlere göre daha olumlu olsa da kendi aralarında küçük bir tutarsızlığa sahiptir. Çalışma ortamının önemi göz önüne alındığında başarılı grup öğrenci anne babalarının öğrenci başarısına daha fazla katkı yaptıkları söylenebilir.

Tablo 12: Her Zaman Onun Aldığı Kararlara Uymamı İster

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	32	45	19
		%33,3	%46,9	%19,8
	Baba	28	42	26
		%29,2	%43,8	%27,1
Başarısız	Anne	26	41	17
		%31,0	%48,8	%20,2
	Baba	27	40	17
		%32,1	%47,6	%20,2

Öğrencide karar alma mekanizmasının gelişmesi kişilik gelişimi için önemli olup anne baba tarafından doğru desteklenmesi gereken bir konudur. Fakat anne babalar sahip oldukları çeşitli kaygılar sebebi ile öğrencinin aldığı kararlara müdahale etmektedir. Sadece anne babanın aldığı kararların uygulandığı ortamda öğrenci sağlıklı bir kişilik geliştiremeyebileceği için başarı dolaylı olarak gerçekleşmeyebilecektir. Öğrenciyi her zaman kendi kararlarına uydurmaya çalışma davranışı baskıcı, mükemmeliyetçi, aşırı koruyucu anne baba tutumları için daha olasıdır.

Ölçek dâhilinde sorulan “Her Zaman Onun Aldığı Kararlara Uymamı İster” sorusuna alınan cevaplar, başarılı ve başarısız grup arasında anne baba tutumu yönünden bariz bir farklılaşmanın olmadığını göstermiştir. Bu sonuçtan hareketle anne babanın çocuğun aldığı kararlara uyma davranışı göstermemesi, tek başına öğrencinin başarısızlığına sebep olabilecek bir tutum değildir varsayımına ulaşılabilir.

Tablo 13: Benimle Beraber Kitap Okur

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	31	45	20
		%32,3	%46,9	%20,8
	Baba	24	35	37
		%25,0	%36,5	%38,5
Başarısız	Anne	32	28	24
		%38,1	%33,3	%28,6
	Baba	15	39	30
		%17,9	%35,7	%46,4

Öğrenci ile beraber kitap okuma davranışı anne babanın öğrenciye örnek olması açısından önemlidir. İlkokul kademesinde bulunan öğrenci için en önemli rol modeller anne ve babadır. Öğrenci taklit yolu ile rol modellerine benzeme çabasına gireceğinden dolayı öğrencinin eğitim hayatı ile ilgili konularda da anne ve babanın öğrenci ile beraber hareket etmesi gerekmektedir. Bu sayede anne ve baba öğrenciye başarılı olabilmesi için doğru rol modellik yapmış olur ve öğrencinin elde edebileceği başarılarla doğrudan etki edebilir. Öğrenci ile beraber kitap okuması olası olmayan anne baba tutum türleri; reddedici ve ilgisiz anne baba tutumlarıdır. Diğer anne baba tutum türlerinde öğrenci ile beraber kitap okuma davranışının düzenli ya da düzensiz olarak görülmesi olasıdır.

Ölçek maddesi, anne ve babanın öğrenciden talep etmek yerine ne kadar kendilerini öğrencinin eğitimine dâhil ettikleri amacı ile sorulmuştur. Toplam oran içerisinde başarısız grup öğrenci annelerinin öğrenci ile daha fazla kitap okuma gayretinde oldukları sonucu alınmıştır (%38,1). Aynı zamanda başarısız grup öğrenci babalarının beraber kitap okuma işine %46,4 oranı ile en ilgisiz grup olduğu da görülmüştür. İki grup ebeveynler arasında büyük farklılaşma görülme de toplam oran içerisinde öğrenci ile kitap okuma davranışını hiç sergilemeyen anne baba toplam oranı başarılı grupta %29,6 iken başarısız grupta bu oran %37,5 olmuştur. Yani anne baba toplam oranında başarısız grup ebeveynleri öğrenciler ile beraber kitap okuma davranışını sergileme de daha yetersiz kalmışlardır. Bunun yanı sıra iki başarılı ve başarısız grup öğrencileri anne baba tutumları arasında tutarsızlık olduğu, her iki grup içinde baba tutumlarının anne tutumlarından olumsuz olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 14: Kazandığım Başarıları Ödüllendirir

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	65	28	3
		%67,7	%29,2	%3,1
	Baba	63	30	3
		%65,6	%31,2	%3,1
Başarısız	Anne	45	27	12
		%53,6	%32,1	%14,3
	Baba	45	29	10
		%53,6	%34,5	%11,9

Başarının ödüllendirilmesi istenilen davranışın sergilenmesi ve istenilen davranışın yer etmesi için pekiştireç görevi görmektedir. Buradan yola çıkarak ödüllendirme davranışının sergilenmesi ile öğrencinin başarıya yönlendirilebileceği söylenebilir. Ölçek maddesinde sorgulanan “Kazandığım Başarıyı Ödüllendirir” davranışını başarılı grup anne babalarının başarısız grup anne babalarına göre daha fazla sergiledikleri görülmektedir. Her iki grup içerisinde ödüllendirme davranışını %67,7 oranı ile başarılı grup anneleri daha çok sergilemekte iken aynı davranışı sergilemede en zayıf kalan grubun %14,3 oranı ile başarısız grup anneleri olmuştur. Anne baba tutarlılıkları açısından her iki grup anne babaların kendi grupları içerisinde ödüllendirme davranışını sergilemede tutarlılık göstermiştir. İlgisiz ve reddedici anne baba tutumları hariç tüm anne baba tutumlarında öğrenciyi ödüllendirme davranışı ile başarı ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda, başarılı grup ebeveynlerin öğrencilerin başarılı olmasına daha çok katkı yaptıkları söylenebilir.

Tablo 15: Ders Çalışıp Çalışmadığını Sürekli Kontrol Eder

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	29	38	29
		%30,2	%39,6	%30,2
	Baba	26	45	25
		%27,3	%46,9	%25,8
Başarısız	Anne	25	34	25
		%29,7	%40,5	%29,7
	Baba	25	34	25
		%29,7	%40,5	%29,7

Anne babaların ev ortamında öğrencinin ders çalışıp çalışmadığını kontrol etmesi normal bir durumdur. Fakat bu davranışın sürekliliği öğrenci için stres ve baskı ortamı oluşturabilir. Dolaylı olarak öğrencinin gireceği olumsuz psikoloji ile başarısızlık gelebilir. Öğrencinin ders çalışıp çalışmadığı kontrol etme davranışı baskıcı, mükemmeliyetçi ve aşırı koruyucu anne babaların tutumlarında daha çok görülmesi muhtemel bir davranıştır. Ölçek maddesine alınan cevaplarda her iki grup ebeveynler için büyük bir farklılaşma görülmemiştir. Başarısız grup öğrenci anne babaları bu tutumu sergilemede büyük tutarlılık göstermişlerdir. Ölçek maddesinden alınan cevaplar başarı ve bu kontrol etme davranışı arasında ilişki kurulmasına imkân vermemektedir.

Tablo 16: Kendi Aldığım Kararlara Saygı Gösterir

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	70	25	1
		%72,9	%26,0	%1,0
	Baba	73	23	0
		%76,0	%24,0	%0,0
Başarısız	Anne	41	34	9
		%48,8	%40,5	%10,7
	Baba	40	31	13
		%47,6	%36,9	%15,5

Öğrencinin aldığı kararlara saygı duyulması, öğrencide sağlıklı benlik ve kişilik gelişimi için çok önemlidir. Anne babanın öğrencinin kararlarına yönelik tutumları, öğrenci başarısına etki eden bir durumdur ve öğrencinin aldığı kararlara saygı gösterilmesi durumu olumlu anne baba tutumu olan demokratik anne baba tutumuna örnektir.

Alınan cevaplar arasında başarılı ve başarısız grup arasında büyük oranda farklılaşma görülmektedir. Tutum açısından en olumlu tutuma sahip grup %76 ile başarılı grup babaları olmuşken %47,6 oranı ile başarısız grup babaları olumlu tutumu sergilemede en zayıf grup olmuştur. Olumsuz tutumu en çok sergileyen grup %15,5 oranı ile yine başarısız grup babaları olmuştur. Her iki grup için anne baba tutumları yönünden kendi grupları içinde anne babaların tutarlılık gösterdikleri söylenebilir. Sonuç olarak başarılı grup ebeveynlerin öğrenci başarısını kişilik gelişimi yönünden daha çok destekledikleri görülmüştür.

Tablo 17: Kitap Okumamı İster

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	79	15	2
		%82,3	%15,6	%2,1
	Baba	71	21	4
		%74,0	%21,9	%4,2
Başarısız	Anne	56	18	10
		%66,7	%21,4	%11,9
	Baba	50	24	10
		%59,5	%28,6	%11,9

Anne baba, öğrenciden bekledikleri olumlu davranışı sadece talep etmemeli, öğrencinin rol modeli oldukları bilinci ile hareket etmelidir. Anne babanın örnek olma tutumunu belirlemek amacı ile ölçek dâhilinde sorulan “Benimle Beraber Kitap Okur” ve “Benden Kitap Okumamı İster” soruları birbiri ile ilintili sorulardır. Burada tespit edilmeye çalışılan durum, ebeveynlerin öğrencinin eğitimine kendilerini katıp katmadıklarıdır. “Benimle Beraber Kitap Okur” maddesine alınan cevaplar her iki grup açısından büyük farklılıklar içermese de “Kitap Okumamı İster” sorusuna verilen cevaplar iki grup arasında büyük farklılık göstermektedir. Başarılı grup öğrenci anne babalarının öğrencilerden kitap okuması yönünde daha çok istekte bulundukları görülmektedir. Başarılı grupta %82,3 ve başarısız grupta %66,7 oranı ile anneler babalara oranla kendi grupları içerisinde daha talep kardır. Bununla beraber başarısız grup öğrencilerinin %11,9’luk kısmı, anne ve babalarının kendilerinden böyle bir talepte hiç bulunmadığını belirtmiştir. Başarılı grup ebeveynlerin öğrencinin dersleri ve kitap okuması ile daha fazla ilgilendiği sonucu alınmıştır.

Tablo 18: Nedenlerini Bile Bilmediğim Cezalar Verir

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	3	9	84
		%3,1	%9,4	%87,5
	Baba	2	9	85
		%2,1	%9,4	%88,5
Başarısız	Anne	4	27	53
		%4,8	%32,1	%63,1
	Baba	9	22	53
		%10,7	%26,2	%63,1

Tüm anne baba tutum tiplerinde uygulanma ihtimali olan ceza, öğrenciye yönelik sadece olumlu davranışların gerçekleşmesi amacı ile kullanılması gereken bir unsurdur. Ceza uygulayabilmek için anne babanın belli bir bilinçliliğe sahip olması gerekmektedir. Bilinçsiz uygulanan cezalar öğrencide psikolojik açıdan sıkıntılar doğmasına sebep olacaktır. Psikolojik sıkıntılar da özellikle ilköğretim kademesinde bulunan öğrencileri büyük oranda olumsuz etkileyerek başarı elde etmelerine engel olacak bir durumdur. Ölçek maddesi sonuçları başarısız grup babalarının %10,7'lik kısmının öğrenciye yönelik nedensiz ceza verdiklerini göstermektedir. Bunun yanı sıra başarısız grup öğrencilerin grup içi toplam oranda %29'u anne babalarından nedensiz cezalar aldıklarını belirtmişlerdir. Başarılı grup öğrencilere göre başarısız grup öğrencilerin ceza alma oranı gayet yüksektir. Bilinçsiz ceza uygulamasının öğrenci başarısına yapabileceği etki göz önüne alındığında başarısız grup anne babaların öğrenci başarısızlıklarına daha fazla sebebiyet verdikleri söylenebilir.

Tablo 19: Evde Bana Çeşitli Görevler Verir

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	22	52	22
		%27,9	%54,2	%27,9
	Baba	23	49	24
		%23,1	%51,0	%25,9
Başarısız	Anne	22	39	23
		%26	%46,4	%27,6
	Baba	23	36	24
		%27,7	%42,9	%29,4

Öğrencide sorumluluk bilincinin gelişmesi, öğrenci tarafından alınan sorumluluklar ve yerine getirilen görevler ile olur. Sorumluluk bilinci gelişen öğrenci daha düzenli ve planlı hareket etme kabiliyetini kazanır. Öğrencinin eğitim hayatına da yansıtacak olan düzen ve planlılık, başarı ile doğru orantılı kavramlardır. Bu sebeple öğrencide sorumluluk bilincinin gelişmesi için doğru tutumları benimseyen anne baba, öğrencide başarının gerçekleşmesine direkt yardımcı olmuş olacaklardır. Sonuçlara bakıldığında iki grup ebeveynler arasında büyük bir farklılaşma görülmemiştir fakat başarılı grup ebeveynlerin küçük bir oranda da olsa, daha fazla olumlu cevap aldıkları görülmüştür. Bu sebeple ilkökul kademesinde bulunan öğrencilere verilen sorumluluk durumu ve öğrenci başarısı arasında ölçek maddesine alınan sonuçlar üzerinden yorum yapılamayacaktır.

Tablo 20: Yüksek Not İçin Baskı Yapar ve Bu Sebeple Bazen Heyecanlanırım

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	10	14	72
		%10,4	%14,6	%75,0
	Baba	9	10	77
		%9,4	%10,4	%80,2
Başarısız	Anne	15	27	42
		%17,9	%32,1	%50,0
	Baba	13	25	46
		%15,5	%29,8	%54,8

Olumsuz davranışlardan olumlu sonuçlar beklemek mantık dışıdır. Ölçek dâhilinde sorulan “Bana Yüksek Not Almam İçin Baskı Uygular ve Bu Sebeple Okulda Heyecanlanırım” sorusu ile “Evde Çalışmam İçin Bana Baskı Uygular” sorusu birbiri ile ilintilidir. Daha önce sorulan “evde bana baskı uygular” sorusuna başarısız grup öğrencilerin daha olumsuz cevaplar verdikleri görülmüştü. Öğrencinin evde karşılaştıkları durumlar şüphesiz okul ortamına da yansıtacaktır. Evde öğrenciye yönelik uygulanan baskı öğrencide stres ve heyecan katsayısını yükselteceği için öğrencide hata yapma korkusu ortaya çıkacaktır. Bu korku ile öğrenci kendisini geri çekerek öğrenme ve katılımda eksik kalacaktır. Bu sebeple başarısızlık ortaya çıkacaktır. Öğrencilerin olumsuz anne baba tutumları sonucu karşılaştıkları baskı davranışının okul ortamına etki edip etmediğini sorgulayan ölçek maddesine başarılı

grup öğrencilerin verdikleri cevapların daha olumlu olduğu görülmektedir. İki grup arasında başarılı grup öğrenci babalarının %80,2 oranla en olumlu davranışa sahip grup olduğu, başarısız grup annelerin %50 oranla olumsuz davranışı en çok sergileyen grup olduğu saptanmıştır. Başarılı ve başarısız grup ebeveynleri kendi grupları içinde benimsedikleri davranış yönünden tutarlılık göstermektedir. İlkokul kademesinde stres katsayısı yüksek öğrencilerin başarılı olmada daha zorlanacakları gerçeği göz önünde alındığında başarısız grup velilerin öğrenci başarısına daha az ortam hazırladıkları ve öğrencileri bu konuda baskı yaparak daha çok zorladıkları söylenebilir.

Tablo 21: Fikrimi Rahatça İfade Edebilmeme İzin Verir

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	86	7	3
		%86,9	%7,3	%3,1
	Baba	84	12	0
		%87,5	%12,5	%0,0
Başarısız	Anne	49	22	13
		%58,3	%26,2	%15,5
	Baba	47	28	9
		%56,0	%33,3	%10,7

Öğrencinin fikirlerini rahatça ifade edebilmesi, sağlıklı kişilik gelişimi için önemli bir durumdur. Fikirlerini ifade edebilen ve fikirleri değer gören öğrenciler, kendilerini birey olarak algılayarak sorumluluklarının daha çok farkına varacaklardır. Fikirlerine değer verilmeyen ve kendisini ifade edemeyen öğrenciler için kişilik gelişimi olumsuz etkilenip benlik gelişimi kusurlu bir şekilde gerçekleşecektir. Fikirlerini ifade eden öğrenci daha çok sorumluluk alacak ve farklı sorumlulukları tecrübe edebilecektir. Sorumluluklarının farkında olma durumu ile öğrenci kendisinden beklenenlerin farkındalığı ile hareket edecektir. Bu durum öğrencinin eğitim hayatına yaklaşımını da etkileyerek eğitim ile ilgili anne baba beklentilerinin de giderilmesi gayretine gidilecektir. Bunun sonucunda öğrencide başarılilik durumunun gerçekleşme ihtimali direkt olarak etkilenir. Yani anne ve babanın öğrencinin fikirlerine değer vererek öğrencinin fikirlerini ifade etmesine müsaade etmesi, sağlıklı benlik gelişimi ve başarıyı etkileyecektir. Demokratik anne baba tutumları tarafından uygulanması beklenen bu durumun varlığını sorgulayan ölçek maddesi için alınan cevaplar,

başarılı ve başarısız grup öğrenciler arasında büyük farklılaşma olduğunu gözler önüne sermiştir. İki grup velileri arasında kendi grupları içerisinde anne baba arası tutarlılık mevcutsa da iki grup arasında ki fark çok fazladır. Başarılı grup anne babalarda beklenen davranışın sergilenme oranı %87,3 olmuşken başarısız grupta bu oran %57,1’de kalmıştır. Öğrencilerin fikirlerini ifade etmesine en fazla müsaade etmeyen grup %15,5 oranla başarısız grup anneleri iken başarılı grup babaları %87,5 oranla öğrencinin fikirlerini ifade etmesine müsaade eden grup olmuştur. Madde sonuçlarından yola çıkarak başarılı grup ebeveynlerinin öğrenci başarısına kişilik gelişimi yönünden daha fazla katkı sağladıkları söylenebilir.

Tablo 22: Beni Sever ve Bu Sevgiyi Bana Hissettirir

Grup		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
Başarılı	Anne	88	2	6
		%91,7	%2,1	%6,2
	Baba	93	2	1
		%96,9	%2,1	%1,0
Başarısız	Anne	63	16	5
		%75,0	%19,0	%6,0
	Baba	67	11	6
		%79,8	%13,1	%7,1

Duyuşsal dönem içerisinde bulunan ilkokul kademesi öğrencileri için sevgi kavramı, öğrencilerin hayatları ile alakalı en önemli unsurdur. Bu dönem öğrenciler için sevgi en büyük gıda ve en büyük ihtiyaçtır. Sevildiğini bilen öğrenci için eğitim öğretim tüm yollar denenerek gerçekleştirilebilecekken, sevgisiz ortam da bulunan öğrenci için eğitim ve öğretim hiçbir değer ifade etmeyecektir. Bu sebeple öğrencinin sevgi kavramının farkında olduğu unutulmamalı ve sevildiği kendisine hissettirilmelidir. Hâlihazırda bu durum reddedici anne baba tutumları haricinde ki bütün tutumlardan beklenen bir davranıştır.

Öğrencilerin ölçek maddesine verdiği cevaplar başarılı grup öğrenci babalarının öğrenciye sevgisini hissettirme konusunda en olumlu tutumlara sahip grup olduğunu, başarısız grup annelerin bu sevgisini öğrenciye hissettirmede en eksik kalan grup olduğunu göstermiştir. Ölçek maddesinden alınan veriler başarısız grup öğrencileri

arasında toplam oran içinde %16'lık bir grubun anne babalarının sevgisinden emin olamadıkları sonucunu vermiştir. Sonuç olarak başarılı grup anne babaların öğrencilere sevgisini hissettirme konusunda daha iyi oldukları, sevgisiz ortamda ilkokul kademesinde ki çocuğun başarılilik durumunun gerçekleşmesinde ki zorluklar da göz önüne alındığında başarılı grup ebeveynlerinin öğrencide başarılilik durumunu daha fazla destekledikleri görülmüştür.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada İstanbul Esenler Cumhuriyet İlkokulu 4.sınıf öğrencileri arasından not ortalamalarına göre seçilen öğrencilerin başarı farklılıkları arasında anne baba tutumlarının bağlantısı olup olmadığı incelendi. Araştırmanın sonuç bölümünde öge tanımları ile araştırma bulguları bağlanmış, değerlendirilmiş ve öneriler sunulmuştur.

5.1 Tartışma ve Sonuç

Toplumların devamlılıklarını sağlamaları ve ilerleyebilmeleri için en önemli unsur olan eğitim, önemini her geçen gün arttırmaktadır. Bu kapsamda eğitimle alakalı araştırmalar yapılmakta, uygulamalar gerçekleştirilmekte ve ülke içerisinde çeşitli kanunlar, yasalar yapılmaktadır. Burada temel amaç eğitimin her kesimden bireye eşit şartlarda ve kalitesi artırılmış biçimde ulaştırılabilmesi gayesidir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu, her kademede okutulacak derslerin ve verilecek kazanımların belirlemelerini yapmakta, öğrencilerin kitaplarını ücretsiz dağıtmakta ve ülkenin her okulunda öğretmenler, belirlenmiş olan bu derslerin uygulamalarını sürdürmektedirler. Fakat hazırlanan şartların herkes için aynı olduğu bu ortamda öğrenciler arasında ciddi başarı farklılıkları görülmektedir. Kademeler arası geçişte yapılan sınavlarda, başarısız olan öğrencilerin sayıları, başarılı olan öğrencilerin sayılarından daha fazla olmaktadır. Örneğin 2016 senesinde yapılan LYS sınavına giren 1.957.626 öğrenciden sadece 423.479'u devlet ve vakıf üniversitelerine yerleşebilmiştir (ÖSYM, 2017). Çalışmamızda, öğrenciler arasında oluşan bu farklılıkta anne baba tutumlarının etkisi olup olmadığı incelenmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin "aileleri tarafından yerinde ve yeterince takdir edilip edilmedikleri", "anne babanın öğrencinin eğitim hayatına kendilerini katıp katmadıkları", "anne babaların, öğrenciyi, kişilik gelişiminde gerekli olan davranışlara yönlendirip yönlendirmedikleri", "ev ortamında öğrenciye doğru yaklaşımlarda bulunup bulunmadıkları" gibi soruların cevapları aranmıştır. Araştırmanın ilkökul düzeyinde

yapılmasını sebebi, öğrencilerde eğitim bilinci ve çalışma ahlakının ilkokul çağında kazandırıldığı düşüncesidir.

Bu araştırma, aynı muhitte oturan ve başarı durumlarına göre ayrılmış iki farklı gruba uygulanmıştır. Sonuçlara bakıldığında, başarılı olarak nitelendirilen grup öğrencilerinin, sorulan sorularda aranan olumlu cevabı, başarısız grup öğrencilere göre daha fazla verdikleri gözlemlenmiştir. Başarılı grup öğrencilerin anne babaları tarafından, elde ettikleri başarılarının daha fazla takdir edildiği ve yine başarılı grup öğrencilerin elde ettikleri başarıların başarısız grup öğrencilerine göre daha fazla ödüllendirildiği sonuçları alınmıştır. Bulunduğu dönem itibari ile dışa daha bağımlı olan ilkokul öğrencisi için anne babanın vereceği pekiştirenler son derece önemlidir. Öğrencinin başarısının takdir edilmesi ve ödüllendirilmesi, pekiştiren görevi görmektedir. Bu yolla, öğrenci başarının olumlu bir karşılığı olduğu sonucuna koşullanmaktadır. Aynı zamanda öğrenci elde ettiği başarılar sonucunda anne ve babasının mutlu olduğunu görmektedir ve hem kişisel hazzını gerçekleştirme hem de anne babasını tatmin etme amacı ile derslerine gereken önemi vermeye çalışmaktadır. Başarısız öğrencilerin verdikleri olumlu cevap sayısı başarılı öğrencilere göre daha azdır. Bu da başarısız öğrencilerin anne babaları tarafından daha az takdir edildikleri ve daha az ödüllendirildikleri sonucuna ulaştırmaktadır. Böyle bir durumda öğrenci için eğitim hayatında elde edilecek başarılar anlamsızlaşmakta ve öğrenci başarı elde etme tutkusundan uzaklaşmaktadır. Sonuç olarak anne ve babanın elde edilecek başarılarda çocuğa yönelik takınacağı tutumların, ilerleyen zamanlarda öğrencide oluşacak istekliliğe veya isteksizliğe doğrudan etki edecektir. Öğrencinin öğrenme durumunda olduğu unutulmamalı ve elde ettiği kazanımlar tutarlı bir şekilde hem maddi hem de manevi olarak desteklenmelidir.

Ders çalışma ortamı ve anne babanın öğrencinin eğitim hayatına katılmaları son derece önemlidir. İçinde bulunduğu dönem itibari ile öğrencilerin dikkat süresi kısa ve dış değişkenlere gayet duyarlıdır. Ev ortamında öğrenciye ders çalışabileceği uygun ortamın hazırlanması son derece önemlidir. Günümüz koşullarında evler küçülmekte ve hatta öğrencilerin kendilerine ait odaları bile olmamaktadır.

Öğrenci için eğitim ortamının ne kadar önemli olduğunun farkında olunmalı ve bu konuda anne babalar hassasiyet göstermelidirler. Bunun yanında çocuğun eğitimi için

örnek teşkil ettiklerinin farkında olarak, çocuğun aslında yapmak isteyebileceği televizyon izlemek, bilgisayarda vakit geçirmek gibi davranışları kendileri yaparken öğrenciden ders ile ilgili istekte bulunmamalıdır. Böylesi durumlarda daha uygun olan davranış, anne babanın öğrenci ile beraber hareket etmesidir. Beraber kitap okunduğu zaman ya da çocuğun dersleri ile beraber ilgilenildiği zaman hem gerekli ortam sağlanmış olacak hem de öğrenci anne ve babasını eğitim hayatında paydaş olarak görecektir. Uygulanan ölçek sonuçları, bahsedilen hassasiyetin başarılı grup öğrencilerin anne babaları tarafından daha fazla gösterildiği sonucunu vermiştir. Başarılı grup öğrenci velilerinin evde öğrencilerine ders çalışma ortamı hazırlama konusunda daha hassas oldukları sonucunun yanında öğrenciden daha fazla kitap okumasını istemektedirler. Fakat öğrenci ile beraber kitap okuma durumunun her iki grupta da birbirine yakın olduğu, iki grubun anne babalarının öğrencilerine örnek teşkil edecek bu durumda zayıf kaldıkları gözlemlenmiştir. Gerekli ortamın hazırlanması durumunun sonucunda öğrenci evde çalıştığı derslerine daha rahat odaklanarak dikkatini daha rahat verebilecektir. Bu durum öğrenci için başarının gerçekleşmesinde bir etmendir. Dikkat ve hazır bulunuşluk öğrenmeyi kolaylaştıran etmenlerin başında gelmektedir.

Öğrencinin derslerini yapıp yapmadığını sürekli kontrol etmek ve çocuğa derslerini yapması için baskı uygulamak olumsuz davranışlardır. Öğrencide otokontrol mekanizmasının gelişmesine yardımcı olunmalıdır. Evde anne baba dâhil herkes önceliklerin ne olduğunu kavramalı ve bu öncelikler çerçevesinde beraber belirlenmiş bir plana göre hareket etmelidir. Burada öğrencinin öğrenebilmesi için anne babanın bu plandan taviz vermemeleri son derece önemlidir. Evde oluşturulacak bu düzen öğrencide otokontrol mekanizmasının gelişmesine yardımcı olacak ve ders ile ilgili konular öğrenci için normalleşecektir. Bu sebeple öğrenci dersleri ile ilgili yapmadığı şeylerin eksikliğini hissedeceği için gerekli çalışmaları yapma ihtiyacı duyacaktır. Burada da öğrenciye sadece yapması söylenerek hareket edilmemeli, öğrenme için öğrenci ile beraber hareket edilmelidir. Sürekli kontrol etmek, kontrol olmadığı zaman öğrencide; ilgisini başka şeylere verme, çabuk sıkılma, hata yapma korkusu gibi sonuçlar doğurabilir. Sadece öğrencinin derslerini yapıp yapmadığını kontrol etmek yerine, düzenli ya da değişken aralıklarla öğrencinin derslerine yardımcı olmak veya beraber yapmak daha olumlu bir davranış örneği olacaktır. Bu süreçte öğrenciye baskı uygulanmamalıdır.

Öğrenci, derslerinde geri kalmış ya da sessiz ve içine kapanık olabilir. Baskı öğrenci üzerindeki stres katsayısını arttırarak yanlış yapma korkusu ile hiç bir şey yapmamasına yol açabilecekken öğrencide çeşitli psikolojik problemlerin başlamasını tetikleyebilir. Anne baba, öğrencinin derslerinde istediği sonuçları alabilmesi için baskı yapabilecekken uyguladıkları tutumlarının öğrenci için baskı unsuru olduğunun farkında olmayabilirler. Sonuçta doğru sandıkları baskı davranışı, çocuğun başarısının artması isteğinden kaynaklanır. Ölçek sonuçları, başarısız ve başarılı grup öğrencilerin derslerinin ne kadar kontrol edildiği cevabında farklılık göstermemektedir. Her iki grupta da verilen cevap dağılımları farklılık oluşturmayacak kadar birbirlerine yakındır. Fakat diğer bir soruda başarısız öğrencilerin derslerini yapması için ailelerinden daha fazla baskı gördükleri sonucu alınmıştır. İki maddeyi ilintilendirdiğimizde, anne ve babaların dersleri kontrol etme şekillerinin farklı olduğunu söyleyebiliriz. Ders kontrol işinin başarılı grup anne babaları tarafından daha bilinçli bir şekilde, öğrencinin eğitim hayatına kendilerini katarak yapıldığı söylenebilecekken, başarısız grup anne babaların öğrencileri üzerinde baskı oluşturacak bir şekilde hareket ettikleri söylenebilir. Ölçek de sorulan diğer bir soru olan "Bana yüksek not almam için baskı yapar ve bu sebeple okulda bazen heyecanlanırım" sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplarda bu durumu destekler niteliktedir. Başarılı grup öğrencilerin%23,4'ü anne ve babasından yüksek not için baskı gördüklerini belirtmişlerken bu oran başarısız grupta %47,6 olarak tespit edilmiştir. Başarısız grup öğrencileri anne ve babalarından başarılı olmaları için baskı görmektedir ama başarı öğrenci için baskı ile değil destek ile gerçekleşecek bir durumdur. Baskı, öğrencilerin gerçek potansiyelini ortaya çıkartmasını engelleyebilecekken, elde edilemeyen başarılar öğrencide öğrenilmiş çaresizlik gelişmesine sebep olabilir. Öğrencinin öğrenme döneminde olduğu unutulmamalı, öğrenciden yetişkin bir bireyden beklenen hareket ve bilinç beklenmemelidir. Her öğrencinin bireysel özellikleri farklı olduğu için anne ve baba çocuğunu iyi tanımalı ve bireysel özelliklerine göre baskı oluşturmayacak bir ortamda bilinçli yaklaşımlar sergilemelidirler.

Öğrencilerin kişilik gelişiminin sağlıklı olabilmesi, özgüven gelişimi, ailelerine olan aidiyet hissinin kuvvetlenmesi, sorumluluk bilincini kazanabilmeleri için anne babanın ev ortamında öğrenciye karşı sergileyecekleri tutum ve tavırlar büyük önem taşımaktadır. Öğrenci, fikirlerini rahatça ifade edebilmeli, aile içi konularda karar

alabilmeli ve alınan karara uyma kabiliyetini gösterebilmeli, şiddet yolu ile eğitilmeye çalışılmamalı ve ailesi tarafından sevildiği kendisine hissettirilmelidir. Öğrencinin bireysel durumların sağlıklı gelişebilmesinde birinci dereceden sorumlu anne babadır ve kişilik gelişiminde önemli yer tutan bu durumların olumlu gelişmesinde dengeli, tutarlı yaklaşımları sergilenmesi önemlidir. Öğrenci ev ortamında fikirlerini rahatça ifade edebilmelidir. Fikirlerini rahatça ifade edebilme, öğrencininler şey hakkında düşüncesini söyleyebilmesi ve onun istediğinin yapılması anlamına gelmemektedir.

Hayat tecrübeler bütünüdür. Gelişimi devam etmekte olan öğrenci için karşılaşılan durumlar, anne babanın aksine öğrenci için alışlagelmiş olmayan yeni tecrübelerdir. Bu tecrübelerle karşı aldığı kararların ya da düşüncelerinin dönütlerine göre tavır belirleyecek olan öğrenci, hata ihtimalini içinde barındıran fikirlerini rahatça ifade edebilmelidir. Bununla beraber anne baba öğrencinin içinde bulunduğu zamanın özelliklerini göz önünde bulundurarak çeşitli sorumluluklar vermelidir. Özgüven ve sorumluluk bilincinin gelişebilmesi için önemli olan bu tutum, öğrencilerin karşılaştıkları sosyal durumlarda nasıl davranmaları gerektiği bilgisine ulaşmalarını, iletişim kurma becerisi geliştirmelerini ve hata yaparak doğruyu bulma yeteneğini elde etmelerini sağlayacaktır. Yaşanmışlıkları, bilgi ve tecrübesi anne babasına göre daha az olan öğrenci anne babasına nazaran daha fazla hata yapabilecekken daha az beceri gösterecektir. Gayet doğal olan bu durumla karşılaşıldığında anne baba öğrenciye şiddet eğilimi göstermemeli, öğrencinin hata yapabileceğini bilmelidir. Öğrencinin doğru davranışı bulabilmesi için anne babanın ona rehberlik etmeleri gerekmektedir.

Olumlu davranışlarla öğrenciye yaklaşmak yerine anne babalar, kısa vadede daha etkili olan şiddet gibi olumsuz davranışlara yönelebilmektedirler. Sonuçta öğrenci, kendisini daha rahat ifade edebildiği, şiddet görmediği ve ailenin bir parçası olduğunu daha çok hissedeceği sorumluluklarla görevlendirildiği aile ortamı ile daha çok bütünleşerek sevildiğini daha çok hissedebilecektir. Çekincelerin olmadığı ortamda öğrenci için sevgi daha somut bir hal alacaktır. Belirtilen, fikirlerini daha rahat ifade edebilme, çeşitli görevlerle görevlendirilme, şiddet görme ve sevgiyi hissedebilme durumlarının sorulduğu maddelerde, başarılı grup öğrencilerin diğer gruba göre oransal çoğunlukta daha olumlu cevaplar verdikleri gözlemlenmiştir. Başarılı grup öğrencilerin %87,2'lik kısmı fikirlerini rahatça ifade edebildiklerini belirtirken bunun yanında %74,5'lik kısmı aldığı kararların anne babası tarafından saygı gördüğü ve

%75'i de sorduğu sorulara cevap aldığını söylemiştir. Başarısız grup için bu oranlar fikirlerini ifade etme konusunda %57,1'de kalmışken, %48,2'si aldığı kararların anne babası tarafından saygı gördüğü ve %59,1'lik kısmı sorduğu sorulara cevap aldığını söylemiştir. İki grup anne babalar arasında öğrencilerin fikir ve sorularına verilen tepkinin farklı olduğu görülmektedir, fakat diğer bir madde de sorulan "Her zaman onun aldığı kararlara uymamı ister" sorusuna verilen cevaplarda iki grup arasında bir farklılaşma görülmemiştir. Başarılı grup öğrencilerin %27'si "Bazen" şiddet gördüklerini belirtmişken başarısız grup öğrencilerin %28,6'sı "Bazen", %11,9'u annelerinden sürekli şiddet gördüklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında başarısız grup öğrencilerin %47'si nedenlerini bile bilmediği cezalar aldıklarını söylemişlerdir. Bu oran başarılı grupta %12'de kalmıştır. Görüldüğü üzere her iki grup anne babaları kendi aldıkları kararlara öğrencilerin uymasını istemektedirler ama başarılı grup öğrenci anne babaları, başarısız grup anne babalarına oranla öğrencilerin fikirlerini belirtmelerine daha fazla müsaade etmekte ve bu fikirlere saygı göstermekte, sordukları soruları cevapsız bırakmamakta ve çocuğa şiddet uygulamamaktadırlar. Bunun sonucunda başarılı grup öğrencilerin %94,3'ü anne babalarının kendilerini sevdiği ve bunu her zaman hissettirdiği yönünde cevap vermişlerken başarısız grupta bu oran %77,2 olmuştur.

Değişim ne kadar hızlı olursa olsun, birey temelinde doğru olan davranışlar, alışkanlıklar ve hedeflenen kazanımlar sabittir. Bireyden, uyumlu, üretken, hoşgörülü, ahlaklı ve düşünceli bir birey olmasını beklemek hem ailenin hem de toplumun hakkıdır. Bu beklentinin gerçekleşmesinde birinci dereceden sorumlularda şüphesiz anne ve babalardır. Gelişmekte olan ülkemizde, çeşitli zorluklar ve mücadelelerle hayatına devam etmeye çalışan ailelerin öğrencilerine karşı sorumluluklarını yerine getirmede ve öğrencinin eğitimi ile ilgili gerekli vazifeleri üstlenmede eksik kalma durumu vardır. Fakat bütün olumsuzluklara rağmen öğrencileri düzgün ve başarılı bir şekilde yetiştirebilen ailelerin varlığı, hayat şartları ne kadar olumsuz olursa olsun istenilen birey tipinin yetiştirilebileceği gerçeğini bütün ailelere göstermektedir.

Öğrenciler arasında kişilik ve zekâ farklılıkları mutlaka olacaktır. Burada amaç, öğrencinin yeteneği ölçüsünde ulaşabileceği noktaya onu götürebilmektir. Öğrencilerin belli kalıplara sokularak, becerileri ya da isteklerinde olmayan sonuçlara zorlanmamaları gerekmektedir. Anne babalar için çocuğa verilecek ahlak eğitimi,

çocuğun elde etmesi istenilen meslek ve varlıklardan daha önemli olmalıdır. Şüphesiz ahlak eğitimini verilebilmesi içinde anne babanın da ahlaklı olması lazımdır. Belli bir ahlak düzeyine sahip olması sonucunda da öğrenci, bir bilinç çerçevesinde hareket ederek kabiliyeti ölçüsünde ulaşabileceği hedeflere daha kolay gidecektir.

Öğrencinin sözünü dinleyen anne babaların olduğu günümüzden anne babanın sözünü dinleyen öğrencilerin olduğu geçmişe dönüş yapılabilirse, derslerde, sınavlarda ve toplum hayatına uyan birey sayısında mutlak bir artış olacaktır.

5.2 Öneriler

Araştırmanın sonucuna göre öğrencilerin başarı düzeylerinin artabilmesi için anne babalara yönelik ya da anne babalar tarafından atılacak adımlar aşağıdaki gibidir:

1- Milli Eğitim Bakanlığı Türkiye'de aile tipleri, ailelerin çeşitleri, ailelerin sahip oldukları kültürler ve eğilimleri ile alakalı araştırmalar yaptırarak alınan sonuçlar ile ilintili anne baba eğitim müfredatları hazırlamalıdır. Hazırlanan müfredat çerçevesinde yapılacak eğitimler ile anne babaların öğrencilere yaklaşımlarında ne gibi hatalar yaptıkları, günümüz öğrencilerine nasıl davranılması gerektiği ve öğrenci eğitiminde kritik dönemler ve dönem için yapılması gerekenler ile alakalı eğitimler verilmelidir.

2- Okullarda tespit edilecek başarısı düşük öğrencilere yönelik durum tespit testleri uygulanmalı, başarısız öğrencilerin aileleri zorunlu eğitime tabi tutulmalı, eğitime katılım göstermeyen ya da ilgisiz ailelere ciddi para cezaları uygulanmalıdır.

5.2.1 Araştırmacılar İçin Öneriler

1- Anne baba tutum ölçeği her kademedен öğrencilere uygulanarak anne babaların öğrenci eğitimi konusunda yaptıkları kritik hatalar tespit edilmeye çalışılabilir.

2- Anne ve babaların öğrenci eğitimi ile ilgili almaları gereken eğitimlerin neler olduğu araştırılmalıdır.

3-Anne baba algılarının öğrenci eğitimine yansımaları araştırılabilir.

4- Tarih boyunca gelişmiş ülkelerde eğitim alanında yaşanmış değişimler ve ülke gelişmişliğine katkıları araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, Kemal. 1989. *Az Gelişmiş Ülkelerde Eğitim. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Sempozyumu*. 39-50.
- Adem, Mahmut. 1981. Eğitim planlaması, Kavramlar, Yöntemler, Teknikler. **Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Araştırma Merkezi.**
- Anderson, Gary. 1988. **Fundamentals of Educational Research**. London: The Falmeer Press
- Arın, Canan.1996. **Kadına Yönelik Şiddet**. Cogito.
- Arseven, Ali. 1979. **Akademik Benlik Tasarımı ile Akademik Başarı Arasında kilişki Konusunda Bir İnceleme**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Ayan, Sezer. 2007. Aile İçi Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri. **Anadolu Psikiyatri Dergisi**. Sayı:8,206-214.
- Bandura, Albert. 1961. **Identification As a Process of Learning**. Journal of Abnormal and Social Psychology. Sayı: 63,317.
- Bandura, Albert.1962. **Social Learning Through İmitation**. Nebraska: Univercity of Nebraska Press. 205-215.
- Bandura, Albert. 1963. **Social Learning and Personality Development**. New York: Holt. 246.
- Bayraktar, Faruk. 1994. Eğitimde Disiplin“Ceza ve Dayak Üzerine”. **İstanbul: Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi**. Sayı:1, 98.
- Bilgin, Beyza. 1988. İslam’da Sevgi. **Ankara: Din Öğretimi Dergisi**. Sayı:17, 22.
- Bingham, Alma. 1983. **Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi**. Çeviren: Dr. Ferhan Oğuzhan. İstanbul: MEB Basımevi.
- Brembeck, Cole. 1966. **Education and The Development of Nations**. New York.
- Budak, Selçuk. 2003. **Psikoloji Sözlüğü**. Ankara: Bilim Sanat Yayınları.
- Carter, Victor. 1973. **Dictionary of Education**. New York: McGraw Hill Book Company.

- Duncan, Mitchell. 1970. **A Dictionary of Sociology**. London: Roulette and Kegen Paul Publish.
- Dündar, Hamit. 1995. Çocukların ve Gençlerin Suça İtiliş Sebepleri Üzerine Bir İnceleme. **Adalet Dergisi Gençlik Yılı Özel Sayısı**.
- Eldeleklioğlu, Jale. 1999. Karar Stratejileri ve Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Ankara Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Enç, Mitat. 1974. **Ruhbilim Terimler Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. No:391.
- Eskin, Mehmet. 2009. **Temel Kavram ve Tanımlar: Sorun Çözüm Terapisi**. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Gündüzalp, İdris. 2013. pdrgunlugu.net/evde-cocugunuzun-calisma-ortami-nasil-olmal/
- Kagan, Jerome. 1958. **The Concept of Identification**. Psychological Review. Sayı:35,300.
- Kanad, Fikret. 1976. **Kısaltılmış Pedagoji**. İstanbul: MEB Yayınları.
- Karasar, Niyazi. 2006. Bilimsel Araştırma Yöntemi. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kardam, Filiz. 2010. **Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Algısı**. Ankara: Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. 103-165.
- Kaya, Mevlüt. 1988. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrencilerinin Benlik Tasarımı. Yüksek Lisans Tezi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 92.
- Kılavuz, Mehmet Akif. 2005. Anne Baba Örnek Davranışlarının Çocukların ve Ergenlerin Dini Kişiliğinin Oluşmasında Etkileri. **Bursa: Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**. Cilt:14, Sayı:2.
- Kök, Tülay. 2013. www.tulaykok.com/sorumluluk-sahibi-karar-verme-becerisine-sahipozguvenli-cocuklar-yetistirmek/
- Kuzgun, Yıldız. 1992. Karar Stratejileri Ölçeği: Geliştirilmesi ve Standardizasyonu. **Ankara: Türk Psikologlar Derneği VII Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları**. 161-170.
- Lorsbach, Wolf Armin. 1999. **Self Efficacy Theoty and Learning Enviroment Research**. 157-167.
- MacIver, Robertson. 1965. **Society**. Milan: Mc Milan Ltd.
- Meadow, Mary Jo. 1984. **Psychology of Religion**. New York.
- MEB, 1983. **Okul Öncesi Çocuk Gelişimi Yıllık Program Kitabı**.

MEGEP, 2017. Çocukların Temel İhtiyaçları. [03.02.2017].

www.megep.meb.gov.tr/mte_programmodul/moduller_pdf/%C3%87ocuklar%C4%B1n%20Temel%20%C4%B0htiya%C3%A7lar%C4%bb1%20I.pdf

ÖSYM, 2017. LYS Sınavı Türkiye Geneli Verileri [20.01.2017]

dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2016/LYS/YerlestirmeSayisalBilgiler10082016.pdf

Selçuk, Ziya. 1997. **Eğitim Psikolojisi**. Ankara: Pegem Yayınları. 82.

Sokullu, Füsün. 2003. **Kriminoloji ve Viktimoloji Bağlamında Aile İçi Şiddete Genel Bir Bakış**. İstanbul: Beta Basım Yayın.79-82.

TDK, 2017. Başarı Tanımı [04.04.2017]

www.tdk.gov.tr/index.php?option=comgts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58f0860687f7c5.25657470

Trawers, R.M.W. 1982. **The New Cognitive Learning for Student of Education**. New York: Macmilian Cooperation

TÜİK, 2016. Eğitim İstatistikleri. [23.12.2016].

www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1606

UKAM. 2013. **Türkiye'de Anadilde Eğitim Sorunu: Zorluklar, Deneyimler ve İki Dilli Eğitim Modeli Önerileri**. İstanbul: Ukam Yayınları.

Ülgen, Gülten. 1995. **Eğitim Psikolojisi Birey ve Öğrenme**. Ankara: Bilim Yayınları.

Yavuzer, Haluk. 1995. **Ana-Baba ve Çocuk**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, Haluk. 2001. **Çocuk Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi. 21. Basım, 131.

Yörükoğlu, Atalay. 1982. **Çocuk Ruh Sağlığı**. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yörükoğlu, Atalay. 1986. **Gençlik Çağı**. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

EKLER

Ek 1. Anne Baba Tutumlarının Tespitinde Kullanılan Ölçek Formu

A.

Aile Tutum Ölçeği

* Verdiğiniz cevapları sizden başka kimse tarafından bilinmeyecek.

* Okuduklarınızı kendi anne ve babanızı düşünerek cevaplayınız.

* Anne babanızın size karşı tutumunu 3 derece üzerinden değerlendiriniz.

Her zaman

Bazen

Hiç bir zaman

*Okuduğunuz sorunun cevabını verirken anne babanızın size karşı tutumunu düşünerek **uygun olan cevabı** işaretleyiniz.

ANNE				BABA		
Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman		Her zaman	Bazen	Hiçbir Zaman
			Okulda elde ettiğim başarıyı takdir eder.			
			Evde çalışma yapmam için baskı uygular.			
			Sorduğum sorulara cevap verir			
			Evde bana şiddet uygular.			
			Evde çalışma yapmam için gerekli ortamı sağlar.			
			Her zaman onun aldığı kararlara uymamı ister			
			Benimle beraber kitap okur.			
			Kazandığım başarıları ödüllendirir.			
			Ders çalışıp çalışmadığımı sürekli kontrol eder.			
			Kendi aldığım kararlara saygı gösterir.			
			Kitap okumamı ister.			
			Nedenlerini bile bilmediğim cezalar verir.			
			Evde bana çeşitli görevler verir.			
			Bana yüksek not almam için baskı yapar ve bu sebeple okulda bazen heyecanlanırım			
			Fikirlerimi rahatça ifade edebilmeme izin verir.			
			Beni sever ve bu sevgisini bana hissettirir, gösterir.			

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi : 27 Nisan 1986

Doğum Yeri : Eminönü

Medeni Hali : Evli

EĞİTİM KARIYERİ

Lise : 2000- 2001 Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi

2002- 2005 Çağ Anadolu Öğretmen Lisesi

Lisans : 2005- 2009 Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sınıf
Öğretmenliği Bölümü

MESLEKİ TECRÜBE

2010 - : Sınıf Öğretmeni